REVILIO 14U02

Utredningsrapport:
”Hur säker är säker?”

Rapport från oberoende utredare i ärende rörande uppehållstillstånd i Sverige.

AVIDENTIFIERAD VERSION

RAPPORTEN HAR I FÖRELIGGANDE VERSION AVIDENTIFIERATS OCH RENSATS FRÅN KÄNSLIGA PERSONUPPGIFTER OM DE ASYLSÖKANDE.

KRISTIANSTAD 4 APRIL 2014

X [underskrivet i original]

Sven E Hammarberg

Specialutredare
MSc, MBA

REVILIO KONSULT AB

Innehållsförteckning

Bakgrund **3**

Sammanfattning **5**

1 Fakta **7**

1.1 Kronologisk faktasammanställning **7**

1.2 R:s och K:s berättelse **8**

1.3 Migrationsverkets asylutredning **9**

1.3.1 Intervju – K 9
1.3.2 Språkanalysrapport A – K 10
1.3.3 Språkanalysrapport B – K 12
1.3.4 Intervju – R 13
1.3.5 Språkanalysrapport A – R 14
1.3.6 Språkanalysrapport B – R 15

1.4 Migrationsverkets beslut **16**

1.5 Den asylsökandes bevisbörda **17**

1.6 Migrationsdomstolens och Migrationsverkets utredningsskyldighet **18**

1.7 Användande av språktester **19**

1.7.1 Allmänt 19
1.7.2 Språkanalysens bevisvärde 21
1.7.3 Användande av språktester för kurmanjidialekter 22

1.8 Migrationsdomstolens dom **24**

1.9 Migrationsöverdomstolen och verkställighetshinder **25**

1.9.1 Överklagan till Migrationsöverdomstolen 25
1.9.2 Migrationsöverdomstolens beslut 25
1.9.3 Verkställighetshinder 25

1.10 Säkerhet och sannolikhet **26**

1.10.1 Säkerhet och sannolikhet i Försvarsmakten 26
1.10.2 Civilrättslig bevisvärdering 27
1.10.3 Säkerhet och sannolikhet i språkanalysrapporterna 28

1.11 Den jezidiska kulturen **28**

1.11.1 Allmänt 28
1.11.2 Professor Maisels jezidforskning 29

1.12 Övriga fakta **30**

1.12.1 Uppgifter om K 30
1.12.2 R:s medicinska tillstånd 31
1.12.3 Kart- och bilddata 32
1.12.4 Krigssituationen i nordöstra Syrien 33
1.12.5 Offentliga biträdets efterforskningar 34

2 Analys ... 35

2.1 K:s och R:s berättelser ... 35

2.1.1 Samstämmighet ... 35

2.1.2 Korrekthet ... 35

2.1.3 Slutsats ... 36

2.2 Migrationsverkets asylutredning ... 36

2.2.1 Analys av genomförda intervjuer ... 36

2.2.2 Analys av språkanalysrapporter ... 37

2.3 Migrationsverkets beslut ... 42

2.3.1 Värdering av den asylsökandes utsaga ... 42

2.3.2 Kunskapskontroll ... 42

2.3.3 Språkanalys ... 43

2.3.4 Sammanfattning ... 44

2.4 Migrationsverkets utredningsskyldighet ... 45

2.5 Migrationsdomstolens utredningsskyldighet ... 45

2.6 Migrationsöverdomstolens beslut ... 46

3 Slutsatser ... 47

3.1 Utredningsresultat ... 47

3.2 Bedömning av grunder för utvisning ... 48

4 Rekommendationer ... 49

Referenslista ... 50

Bakgrund

Föreliggande utredning är genomförd av oberoende utredare anlitad av ombud för två personer, här betecknade K och R, i ärende rörande uppehållstillstånd i Sverige. Utredningsrapportens slutsatser och rekommendationer ställs till ombud och goda män för de asylsökande.

Syfte med utredningen

Utredningens syfte är att:

- Analysera fallet utifrån gällande regler, praxis och anvisningar.
- Fördjupa utredningen avseende de asylsökandes berättelser.
- Jämföra hantering och gjorda bedömningar med arbetssätt inom andra områden som berör personsäkerhet.
- Bedöma grunderna för utvisning.

Utredningen syftar inte till att fördela skuld, eller peka ut enskilda handläggare eller beslutsfattare. Utredningen behandlar inte beslut eller hantering när det gäller de asylsökandes behov av socialt stöd och omvårdnad.

Metod och avgränsning

Utredningen är utförd som en studie av handlingar i fallet, kombinerat med en undersökning av ett antal faktauppgifter som förekommer i dokumentationen. Vissa inspelade intervjuer och avskrifter av dessa har använts som faktaunderlag. Studerade ärendehandlingar[1] har gjorts tillgängliga från bemyndigade ombud för de asylsökande. Övriga uppgifter är hämtade från offentliga källor. Inga intervjuer är genomförda i utredningen.

RAPPORTEN ÄR, MED UNDANTAG AV CITERAD TEXT FRÅN REDOVISADE KÄLLOR, SKYDDAD ENLIGT UPPHOVSRÄTTSLAGEN OCH FÅR INTE KOPIERAS, SPRIDAS ELLER I ÖVRIGT ANVÄNDAS UTAN MEDGIVANDE FRÅN UPPHOVSMANNEN.

RAPPORTEN HAR I FÖRELIGGANDE VERSION AVIDENTIFIERATS OCH RENSATS FRÅN KÄNSLIGA PERSONUPPGIFTER OM DE ASYLSÖKANDE.

[1] Se referenslista

Fakta om utredaren

Revilio AB har sitt säte i Kristianstad, och är inriktat på specialutredning samt verksamhetsutveckling hos organisationer, myndigheter och företag.

Sven Hammarberg är specialutredare med bakgrund från Försvarsmakten samt från konsultuppdrag inom utrednings- och säkerhetsområdet. Uppdragsgivare är såväl statliga myndigheter som företagsledningar och ideella organisationer. Bland uppdragen kan nämnas:

- Teknisk utredningsledning åt Statens haverikommission (Stockholm/Kebnekaise 2012-2013)
- Verksamhetsutredning vid militärt förband (Stockholm 2013)
- Specialutredning åt Hammarskjöldkommissionen (Stockholm 2013)
- Processutveckling samt oberoende granskning avseende säkerhet i ledningssystem, Försvarets materielverk (Stockholm 2011-2014)
- Specialutredning avseende personalsituation vid ett företag i Sydsverige
- Utbildningsverksamhet inom ämnena ledarskap, säkerhet och effektivitet samt utredningsmetodik.

Bland erhållna utbildningar kan nämnas:

- Executive MBA, Master of Business Administration (Heriot-Watt University, Edinburgh, UK)
- Civilingenjör (Kungliga Tekniska Högskolan, Sthlm)
- Major (Försvarsmakten)
- Stridsflygare (Försvarsmakten)
- Haveriutredarutbildning (SCSI, Albuquerque, US)
- Kvalitetsledarutbildning (Sandholms, Sthlm)
- Safety Management System (SCSI, Torrance, US)
- Risk- och sårbarhetsutredning (Försvarets forskningsinstitut, Sthlm)
- Juridisk grundkurs (Uppsala universitet)

REVILIO
KONSULT AB

Torsebro byväg 220
29194 KRISTIANSTAD

Tel: 0709-20 56 55
E-post: sven.hammarberg@revilio.se

Sammanfattning

Denna utredning är genomförd av oberoende utredare anlitad av ombud för K och R, Östra Göinge kommun, som lämnat in och fått avslag på ansökan om uppehållstillstånd i Sverige. I utredningen studeras de asylsökandes berättelser, samt Migrationsverkets och domstolars hantering av ärendet. Fakta som t.ex. kart- och bilddata studeras, tillsammans med offentlig information om bl.a. jezidisk kultur.

Den avgörande frågan i asylärendet är huruvida den uppgivna hemvisten kan göras sannolik. En genomgripande analys görs inom ett antal rubricerade områden, med avsikten att pröva de olika ståndpunkter de asylsökande respektive Migrationsverket har. Genomförda språkanalyser analyseras särskilt, då de utgör en tydlig grund för utvisningsbesluten och är ett av Migrationsverket ofta använt verktyg i asylärenden.

Sett till såväl geografi som familjehistorik och händelseförlopp visar utredningen att det råder mycket god samstämmighet mellan R:s och K:s separat berättade uppgifter. Vidare visar utredningen att det råder mycket god samstämmighet mellan R:s och K:s uppgifter och inhämtad fakta om geografiska förhållanden, kultur och historik.

Utredaren konstaterar att *mängden* uppgivna geografiska detaljer generellt är helt beroende av den intervjuades kunskaper om omvärlden. Det är förstås önskvärt för en bedömande myndighet att få en stor mängd detaljer att kunna kontrollera mot kända fakta i t.ex. ett asylärende. Detta är dock inte samma sak som att asylsökande ska kunna avkrävas en sådan stor kunskapsmassa, eftersom olika personers kunskaper om omvärlden varierar. Detaljmängden i de avgivna berättelserna är i överensstämmelse med den låga utbildningsnivå och kunskapsnivå gällande omvärlden som de asylsökande uppger sig ha.

När det gäller de av analysföretaget Sprakab genomförda språkanalyserna, finner utredaren ett antal svagheter och felaktigheter som sammantaget pekar på stora brister i analysföretagets metodik och kvalitetsarbete. Som exempel visas bl.a. att de genomförda språkanalyserna inte uppfyller grundläggande krav på vetenskaplig metodik, att inblandade analytiker har en splittrad kompetensbild, och att den lingvist som ansvarar för kvalitetskontroll av samtliga språkrapporter inte har någon redovisad kunskap i kurmanji. Utredaren finner att man använt s.k. ”direktanalys”, ett begrepp som utredaren finner missvisande då det handlar om analys av telefonöverfört, inspelat och senare uppspelat röstmaterial. Denna tekniklösning anses av utredaren inte vara den lämpligaste vid känslig analys av språkliga nyanser.

Utredaren drar slutsatsen att de aktuella språkanalysrapporterna på grund av brister i metodik och kvalitetsarbete inte når upp till den nivå på rättssäkerhet som Migrationsverket har att upprätthålla.

I en övergripande analys av användandet av språkanalyser i det aktuella fallet, finner utredaren mot bakgrund av redovisade fakta att man bör ifrågasätta sambandet mellan de asylsökandes språk och ett angivet land eller en landsdel. Det påvisas i rapporten att möjligheten till språklig konservering är stor i det aktuella fallet. Denna företeelse ger, tillsammans med de identifierade bristerna i genomförda språkanalyser, en fullt plausibel förklaring till de resultat som uppkommit i analyserna.

Sammantaget anser utredaren det ställt utom allt rimligt tvivel att det är mycket svårt att utifrån en jezidiers språkbruk fastställa hemvist. Därmed faller, i enlighet med såväl Migrationsverkets handbok som grundläggande rättssäkerhetsprinciper, rimligheten i att över huvud taget använda språkanalys vid asylutredning av jezidier från de angivna områdena.

Utredaren finner det anmärkningsvärt att det hos Migrationsverket inte finns kunskap om redovisade problem kopplade till språkbestämning av jezidier.

Sammanställda fakta i denna utredning visar att analysrapporternas bevisvärde bör bedömas som obetydligt.

När det gäller genomförda kunskapskontroller, ett annat av Migrationsverkets verktyg i asylärenden, förefaller det som att Migrationsverket i mycket hög utsträckning förlitat sig på uppgifter i Sprakabs språkrapporter. Dessa uppgifter är, som visas i rapporten, mycket osäkra och i flera fall felaktiga. Det finns inga tecken på att Migrationsverket utsatt dessa uppgifter för någon kvalitetskontroll. Det finns vidare tecken på att Migrationsverket i sin bedömning inte tagit in tillräcklig information avseende jezidiers isolerade livsstil, eller om jezidiers situation i Syrien.

Utredaren drar slutsatsen att Migrationsverkets avslag av K:s respektive R:s ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd samt beslut om utvisning saknar skälig grund.

Vid en jämförelse med andra myndigheters hantering av risk, anser utredaren att Migrationsverkets utvidgade utredningsansvar i ärenden där starkt skyddsintresse föreligger borde innebära att eventuella risker med beslutet bättre utreds. Detta skulle t.ex. innebära att inte bara följderna av en utvisning till det bedömda hemlandet utreds, utan även risker förknippade med att en utvisning sker på felaktiga grunder.

Det är utredarens uppfattning att Migrationsverket i sitt beslut inte visat att de uppfyller sin lagstadgade utredningsskyldighet.

Migrationsdomstolens lagstadgade utredningsskyldighet innebär enligt officialprincipen att ansvaret för utredning ligger på domstolen. 8 § förvaltningsprocesslagen anger att ”rätten skall tillse att mål blir så utrett som dess beskaffenhet kräver.” Utredaren finner att domstolens utredningsskyldighet går betydligt djupare än Migrationsverkets. Kraven på domstolens utredningsansvar ska i migrationsmål också ställas högre än i andra ansökningsmål.

Det är utredarens uppfattning att Migrationsdomstolen i sitt domslut inte uppvisat att de uppfyller sin fördjupade utredningsskyldighet.

1 Fakta

1.1 Kronologisk faktasammanställning

Följande ärendehändelser går att utläsa från den samlade dokumentationen:

2012

juli(?)	Enligt berättelser från R och K, attackeras deras hemby i Syrien av beväpnade män. R och K flyr tillsammans med sina två barn över gränsen till Turkiet. Under attacken och flykten dödas parets tredje och yngsta barn, samt K:s mor och far. Tidsangivelsen är osäker.
10 augusti	R och K anländer med två barn till Sverige, och ansöker om asyl vid Migrationsverkets kontor i Malmö.
28 september	K intervjuas vid Migrationsverkets Asylprövningsenhet/barn, Malmö (Ref1).
5 november	Migrationsverkets kontrakterade språkanalysföretag Sprakab genomför och spelar in ett telefonsamtal med K.
8 november	Sprakab avger språkanalysrapport (A) för K (Ref2), i vilken mot bakgrund av hennes språkbruk med stor säkerhet fastställs att hon inte är från Syrien.
13 november	Sprakab avger språkanalysrapport (B) för K (Ref3), i vilken med stor säkerhet fastställs att hon är från Armenien.
11 december	Migrationsverket ger K möjlighet att inkomma med handlingar som styrker den åberopade hemvisten, då verket inte funnit att hon gjort sin hemvist i Syrien sannolik.

2013

3 april	R intervjuas vid Migrationsverkets Asylprövningsenhet/barn, Malmö (Ref4).
11 april	Sprakab genomför och spelar in ett telefonsamtal med R.
12 april	Sprakab avger språkanalysrapport (B) för R (Ref6), i vilken med stor säkerhet fastställs att han är från Armenien.
18 april	Sprakab avger språkanalysrapport (A) för R (Ref5), i vilken mot bakgrund av hans språkbruk med stor säkerhet fastställs att han inte är från Syrien.
20 maj	R och K yrkar genom sitt offentliga biträde att de ska beviljas uppehållstillstånd, och ställer sig frågande till språkanalysernas slutsatser om att deras hemland skulle vara Armenien (Ref7).
4 juni	Migrationsverket beslutar att avslå R:s och K:s ansökan om uppehållstillstånd (Ref8) (Ref9), och beslutar om utvisning. Utvisning ska ske till Armenien, eftersom Migrationsverkets bedömer att detta är parets hemland.
3 juli	R och K överklagar beslutet genom sitt offentliga biträde (Ref10).
18 juli	Migrationsverket avger yttrande till Migrationsdomstolen, i vilket de bestrider bifall till överklagande av verkets avslag (Ref11).
11 oktober	Migrationsdomstolen avslår överklagandet (Ref12).
8 november	R och K överklagar genom sitt offentliga biträde Migrationsdomstolens dom till Migrationsöverdomstolen (Ref13).
12 december	Migrationsöverdomstolen beslutar att prövningstillstånd inte meddelas (Ref14).

1.2 R:s och K:s berättelse

I av Migrationsverket genomförda intervjuer framkommer följande berättelse, sammanställd av uppgifter från K och R:

Paret levde i byn Tall Khatunk[2] nära al-Qāmishlī[3] i Syrien, tillsammans med sina tre barn och K:s föräldrar. R och K är kusiner; K:s far var R:s farbror. R:s föräldrar är döda sen ett antal år, och R blev uppfostrad av sin farbror och faster. R hade en syster, som någon gång runt 2007 dog efter att ha blivit våldtagen av främlingar. Hon var då 15 eller 16 år gammal. Utöver nämnda personer finns inga nära släktingar till paret.

Familjen är jezidier[4] och kurder, och har levt ett mycket enkelt liv. Varken R eller K har gått i skolan, och ingen av dem kan läsa eller skriva. Paret gifte sig i närvaro av de närmaste när K var ca 13 år och R ca 16. Deras första barn föddes i juni 2009, då R var 17 år och K just fyllt 14. De försörjde sig på boskapsskötsel tillsammans med K:s föräldrar; R arbetade som herde, och K skötte barn och hushåll.

K:s och R:s föräldrar kom ursprungligen från Turkiet, men flyttade sedermera till Syrien. Under K:s och R:s uppväxt bodde de vid berget Abdul Aziz, där familjen levde som tältnomader. De upplevde sig inte accepterade av myndigheterna, och fick inga registreringshandlingar. Barnen fick inte gå i skolan, och familjerna blev mycket ofta utsatta för grova trakasserier. Kvinnor våldtogs, hus sattes i brand, och män i familjens umgängeskrets fördes bort och sågs därefter inte mer till. Det var vanligt att omgivande befolkning kom och tog jezidiernas boskap för att slakta och sedan servera köttet på egna festhögtider.

För några år sedan, mellan juni 2009 och mars 2011, flyttade hela familjen K/R till ett hus i Tall Khatunk. Byn befolkades av andra jezidier, men där bodde också icke-jezidiska kurder. Den inofficiella jezidledaren i trakten var en man vid namn Sheik Maqbul, som man gick till med problem och för rådgivning. Man hade ingen kontakt med eller förtroende för de officiella myndigheterna.

K:s och R:s andra barn föddes i byn i mars 2011, och deras tredje barn föddes under försommaren 2012.

Förföljelserna fortsatte även i Tall Khatunk, och efterhand blev väpnade attacker mot byn en daglig företeelse[5]. Vid dessa anfall flydde familjemedlemmarna ut från byn för att inte råka illa ut. Anfallande grupper stal boskapsdjur, varor och ägodelar, och uppfattningen var att om man blev tagen av de anfallande styrkorna skulle man bli misshandlad, dödad eller tvingad att delta i kriget. K vittnar om att hon blivit utsatt för mycket grova våldsamheter av två syriska militärer vid ett tillfälle när hon inte hann undan från byn. De upprepade anfallen gjorde att endast ett mindre antal invånare stannade kvar.

Den attack som till slut tvang familjen K/R att fly utfördes nattetid någon gång under mitten av 2012[6]. Anfallarna var troligen både uniformerade och civilklädda, fast mörkret och kaoset gjorde det svårt att urskilja. Beväpnade män omringade byn, satte eld på husen och attackerade invånarna.

---

[2] Byns namn stavas olika i dokumentationen (Tell Khatoon, Tal Khatunké, Til Khatonke, Tekhaton etc). Detsamma gäller för flertalet av de platser som nämns.

[3] al-Qāmishlī: Stavas *Quamishli* och *Qamshli* i dokumentationen. I andra källor även *Qamishliye* etc.

[4] Olika stavning förekommer på svenska: Jezid eller yezid. Den jezidiska religionen och traditionen beskrivs kortfattat nedan.

[5] Det syriska inbördeskriget anses allmänt ha startat i mars 2011.

[6] Troligen i juli eller möjligen slutet av juni 2012, enligt utredarens beräkningar utifrån uppgifter i dokumentationen.

Vid attacken sov K:s mor tillsammans med parets yngsta barn, som då var två månader gammalt. Ingen av de båda hann ut från det brinnande huset utan dog i lågorna. K:s far, K, R och de två äldre barnen lyckades fly tillsammans med flera andra familjer, och tog sig till den närliggande byn Otilja[7].

I Otilja stannade de fem över natten, och K:s far hittade några kurdiska smugglare som var villiga att föra dem ut ur landet. Betalning skedde med guld, som K hade lyckats gömma undan och få med sig i flykten. Dagen efter flykten tog familjen sig till fots till den turkiska gränsen, under ledning av smugglarna. Vandringen till gränsen tog ca en halvtimme.

I samband med att gränsen skulle passeras skedde ett eldöverfall från syriska soldater. K:s far dödades, och de tvangs lämna kvar honom.

I Turkiet fördes K, R och de två barnen i bil till en bostad. Två dagar efter ankomsten togs fotografier på dem. Familjen stannade i bostaden en månad, innan de transporterades vidare till en okänd flygplats. Familjen fick inga resehandlingar, utan lotsades igenom flygplatskontrollerna av de båda medföljande smugglarna. Efter en flygresa togs de med bil till Malmö, dit de kom den 10 augusti 2012. De anmälde sig omgående vid Migrationsverket, och ansökte om asyl. De hade då inga handlingar av något slag med sig.

1.3 Migrationsverkets asylutredning

Vid Migrationsverket i Malmö registrerades varje familjemedlem, i enlighet med Migrationsverkets handbok[8], och tilldelades var sitt ärendenummer. Vissa hälsoundersökningar genomfördes, i enlighet med Migrationsverkets skyldigheter.

Migrationsverket genomförde därefter en intervju med K, enligt tillhandahållet protokoll från 2012-09-28. Någon intervju med R gick ej att genomföra under hösten/vintern 2012-2013, på grund av hans dåliga medicinska status. Enligt uppgifter från R:s ombud var han svårt traumatiserad och mutistisk[9] vid ankomsten till Sverige. Efter behandling vid *Röda Korsets center för krigsskadade och torterade flyktingar* i Kristianstad blev hans tillstånd något bättre, och han kunde under tidig vår 2013 svara på tilltal och även börja utföra enklare sysslor.

En intervju med R ägde rum 2013-04-03. Efter intervjun blev hans tillstånd återigen sämre, och han har därefter behandlats och varit inlagd i omgångar på vuxenpsyk i Hässleholm och i Kristianstad, vid Röda Korsets behandlingscenter samt vid vårdcentralen i Knislinge. Tiden på sjukhus har varierat från några dagar till nästan fyra veckor. Hans vårdbehov har betecknats som stort, men inte sådant att man kunde använda tvångsinskrivning varför han på eget önskemål blivit utskriven.

Då de asylsökande inte kunde uppvisa handlingar som styrkte deras identitet, genomfördes så kallade ”direktspråkanalyser” genom företaget Sprakabs (Skandinavisk språkanalys AB) försorg. Intervjuer och språkanalyser redovisas nedan.

1.3.1 Intervju – K

Migrationsverket genomförde den 28 september 2012 en inledande intervju med K. Vid denna deltog förutom K en utredare och en protokollförare från Migrationsverket, God man för K, det offentliga biträdet samt en tolk från Transvoice. K var vid denna tidpunkt drygt 17 år gammal[10].

Vid intervjun ställdes ett antal frågor till K för att utröna hennes rätt att få uppehållstillstånd. Det betonades att det kan vara straffbart att lämna oriktiga uppgifter under intervjun. Förutom fakta om

---

[7] Otilja: *Utelchi, Otadjiyé* m.fl. stavningar förekommer.

[8] ”Handbok i migrationsärenden”, Migrationsverket, uppdaterad 2013-12-16. http://www.migrationsverket.se.

[9] Mutistisk: en psykiskt eller fysiskt framkallad oförmåga att tala.

[10] K uppger att hon är född i juni 1995. Hennes ålder bekräftas av bl.a. röntgenundersökningar, och ifrågasätts inte av Migrationsverket.

flykten som redogjorts ovan framkommer i intervjun bl.a. följande (med stavning och uttryck från protokollet):

- R mår inte bra; K uppger att han inte pratar, ”inte ens med mig”. Det framkommer att han är i kris och numera sover i princip dygnet runt m.h.a. tabletter.
- K berättar om hembyn och omgivningarna. Hon nämner namn som Tell Khatoon (hemby), Otadjiyé (närmaste by), Terba spié och Qameshlo (handelsstäder dit fadern ibland gick), Ala Rash och Meskafh.
- På en fråga om distriktet uppfattar tolken att hon talar om ”en arabisk moské och kurdisk moské” i närheten av hembyn, dit både fadern, modern och maken brukade gå.
- Tolken konstaterar också i samband med detta att bynamnet Meskafh betyder moské.
- Som större stad i närheten nämner K Al Hasaka.
- Hon uppger att hon inte varit i någon annan by än hembyn, sedan de flyttade dit för 2-3 år sedan.
- Innan Tell Khatoon bodde familjen i Abdel Aziz-området, vid berget, där de bodde i tält.
- K liknar deras liv efterhand som ”hundars liv”, utan mat och utan acceptans från myndigheterna. Varje dag kom ”araber och militärer” och trakasserade familjen i Tell Khatoon.
- På ett antal kunskapsfrågor, om t.ex. landets president, flagga och valuta, svarar K rätt. På en fråga, om namnet på nuvarande presidentens pappa, kan hon inte svara.
- K har svar på alla ställda frågor om jezidiska religion och kultur.

Det framgår av protokollet att det inte lästs upp för K.

K uppger senare[11], genom det offentliga ombudet, att uppgiften att hennes pappa brukade gå till moskén är felaktig. *”Som yezidier går de inte till moskén.”*

1.3.2 Språkanalysrapport A – K

Sprakab genomförde och spelade in en intervju per telefon med K 5 november 2012. Intervjun uppges i dokumentationen vara 17 minuter lång, och två olika analyser gjordes av inspelningen. En första analys innehållande ”kunskapskontroll” och ”direktanalys” utfördes av två sakkunniga analytiker, i rapporten betecknade ”me21” samt ”me31”. Rapporten är sammanställd och granskad av en lingvist, och daterad 8 november 2012 (Ref2).

Inspelningen av telefonintervjun uppges vid förfrågan från ombuden inte längre vara tillgänglig.

1.3.2.1 Resultat

I analysen bedöms K:s språkliga bakgrund vara ”inte Syrien”. Resultatet uppges ha nåtts med ”mycket hög” säkerhet. Denna bedömning är vald i den förtryckta skalan *mycket låg – låg – medel – hög – mycket hög.* I en sannolikhetsbedömning av K:s uppgivna språkliga bakgrund, Syrien, uppges att detta utifrån Sprakabs analys bedöms ha ”mycket låg” sannolikhet. Bedömningen är vald i samma förtryckta bedömningsskala som ovan.

I sammanfattningen av resultatet står följande:

> *Talaren, en minderårig kvinna, talar kurmanji på inspelningen. Talaren behärskar kurmanji på modersmålsnivå. Hennes språkbruk avviker från sådan kurmanji som talas i Syrien. Talarens språkliga bakgrund bedöms med mycket hög säkerhet inte vara Syrien.*
> *Talaren uppger sig vara yazid, från byn Tekhaton i Syrien. Hennes kurmanji är inte förenligt med språkbruket i Syrien. Hon behärskar inte arabiska, vilket inte är förenligt med kurmanjitalare i Syrien där de flesta behärskar arabiska på någon nivå. Talarens uppgivna språkliga bakgrund bedöms ha en mycket låg grad av sannolikhet.*

[11] Se yrkande om beviljande av uppehållstillstånd (Ref7)

1.3.2.2 Språkanalysdel

I analysdelen av rapporten redogörs under rubriken ”Fonologi och prosodi” för fyra detaljerade fonologiska drag i K:s språkbruk, som enligt analytikerna avviker från sådan kurmanji som talas i Syrien. Ett par exempel är K:s uttryck *”bist o jeko”* (tjugoett), att jämföra med *”bist o ek”* på mer typisk syrisk kurmanji, samt *”potata”* jämfört med *”batata”.*

Under rubriken ”Morfologi och syntax” anges att K behärskar kurmanji på modersmålsnivå, samt redogörs med tre citatexempel på ordval, uttal och meningsbyggnad som uppvisar diskrepans mot normalt språkbruk i Syrien. Under rubriken ”Lexika” redogörs för ett par ordval, som uppges avvika från syrisk kurmanji. Ett av exemplen är K:s uttryck *”dolma”* (maträtten dolmar):

> *Hon säger t.ex:*
> *dolma (= dolmar; jämför ”japragh” i Syrien)*

1.3.2.3 Kunskapskontroll

I kunskapskontrolldelen av rapporten anges följande av K uppvisade korrekta kunskaper:

- *”att yazidierna[12] har tre kaster, dessa är shekh, pir och merid”*
- *”att Abdul Aziz är ett berg i Syrien”*
- *”ystning”*
- *”yazidiernas tre högtider i december, februari och april”.*

Vidare uppges följande brister i kunskaper:

- *”Hon kan inte beskriva maträtten dolmar.”*
- *”Hon kan inte nämna några byar i bergsområdet vid berget Abdul Aziz.”*
- *”Hon känner inte till vad papperslösa i Syrien kallas.”*
- *”Hon uppger att det inte fanns någon moské i byn, trots att det bodde muslimer där.”*
- *”Hon uppger att hennes far, även han yazid, gick till moskén (yazider går inte till moskéer, de är inte tillåtna)”.*

1.3.2.4 Övrigt

I rapporten redogörs för bakgrund och kompetens för de personer som utfört och sammanställt analysen. Analytiker ”me21” är ursprungligen från Irak, och uppges bl.a. analysera kurmanji från Irak och Syrien. Analytiker ”me31” är född och uppvuxen i al-Hasaka i Syrien, och uppges analysera kurmanji och arabiska. Godkännande lingvist har bl.a. studerat lingvistik, språk och kultur.

Det finns ingen uppgift om att någon av de tre inblandade analytikerna skulle inneha särskild kunskap om jezidisk kultur eller jezidiskt språkbruk. Det finns ingen uppgift om att de båda analytikerna studerat lingvistik. Den godkännande lingvisten har ej studerat kurmanji.

Rapporten innehåller också en sammanfattande orientering om det kurdiska språket, som inleds med följande:

> *Kurdiska har cirka 30 miljoner talare, och delas in i tre större dialekter/varianter; nordkurdiska (kurmanji, även kallad badini), centralkurdiska (sorani) och sydkurdiska (bland annat gorani och feili).*

Om nordkurdiska, eller kurmanji, nämns följande:

> *Nordkurdiska […] talas av cirka 18 miljoner människor, främst i Turkiet, Syrien och Irak, samt i delar av Iran och i flera länder i forna Sovjetunionen. Kurmanji kallas badini i Irak. […]*

---

[12] Jezidierna. I dokumentationen (liksom i övrig litteratur) förekommer olika stavning på jezid, jezidier etc.

Det finns fler fonologiska likheter mellan sådan kurmanji som talas i Syrien och Turkiet än den variant som talas i Irak. Mellan sådan kurmanji som talas i Syrien och Turkiet förekommer lexikaliska skillnader i form av låneord från arabiska som används i Syrien respektive från turkiska som används i Turkiet. Personer från städer använder dock fler arabiska ord i sitt tal än befolkningen på landsbygden.

Det finns ingen uppgift om att någon av de två analytikerna eller lingvisten skulle inneha särskild kunskap om den typ av kurmanji som talas i Turkiet.

1.3.3 Språkanalysrapport B – K

En ytterligare analys av samma inspelning gjordes av en tredje analytiker, ”as35”. Analysen var en s.k. ”direktanalys”. Den sammanställdes och granskades av samma lingvist som i den första analysen, och avrapporterades (Ref3) 13 november.

1.3.3.1 Resultat

I denna andra analysrapport bedöms K:s språkliga bakgrund vara Armenien. Resultatet uppges ha nåtts med ”mycket hög” säkerhet, enligt den förtryckta bedömningsskalan. I sannolikhetsbedömningen uppges K:s uppgivna språkliga bakgrund, Syrien, även i denna rapport ha ”mycket låg” sannolikhet.

I sammanfattningen av resultatet står följande:

Talaren, en minderårig kvinna, talar kurmanji på inspelningen. Talaren behärskar kurmanji på modersmålsnivå. Talarens språkliga bakgrund bedöms med mycket hög säkerhet vara Armenien, närmast Shamiram.
Talaren uppger sig vara yazid, från byn Tekhaton i Syrien. Talarens uppgivna språkliga bakgrund bedöms i språkanalysrapport se …” (ref till analysrapport A).

1.3.3.2 Språkanalysdel

I analysdelen av språkanalysrapporten anges under rubriken ”Fonologi och prosodi” följande:

Talarens språkbruk uppvisar fonologiska drag enligt sådan kurmanji som talas i Armenien. Hon säger t.ex:
/ɛzdi/ (= yazid; jämför /jezidi/ på kurmanji utanför Armenien)
/avdalaziz/ (berget Abdul Aziz; jämför /abdlaziz/)
/tʃɛl/ (= ko; jämför /tʃɛlek/)
/kaɣaz/ (= papper; jämför /kaɣat/)

Under rubriken ”Morfologi och syntax” anges följande:

”Talaren konstruerar ord och satser på ett sätt som är typiskt för sådan kurdiska som talas i Armenien”. Hon säger t.ex:
zlame men ver e (= min man är här; jämför ”zlame men l’ver e” på kurmanji utanför Syrien)
men nkarbu bakhevija (= jag får inte prata; jämför ”men nkarbu bshtäkhlija”)
jeksali je (= ett år gammal; jämför ”saleki je”)

Om rapporttexten inte är felskriven visar de avgivna exemplen, tvärtemot den inledande tesen, att K konstruerar ord och satser på ett sätt som *avviker* från sådan kurmanji som talas *utanför* Syrien; d.v.s. att hennes språk *överensstämmer* med den kurmanji som talas *i* Syrien.

Under rubriken ”Lexika” anges följande:

Talarens språkbruk uppvisar lexikala drag enligt sådan kurmanji som talas i Armenien. Hon säger t.ex:
kar (= jobb; jämför ”ish” eller ”shughul”)
tev (= med; jämför ”b’”)

frshk (= jäst; jämför ”haven”)
saval (= husdjur; jämför ”däwar” eller ”häjwan”)
ajda ezdide sor (= yazidisk religiös högtid; jämför ”ajda jezidi”)
hana ma da (= dåtiden; jämför ”d’ wekhte ma da”)
tolma (= dolmar; jämför ”dolma” vilket avser dolmar med vitkål eller ”yapragh” vilket avser dolmar med vinblad, i Armenien säger man ”tolma” för båda sorterna)

Det framgår inte från vilken kurmanjidialekt som de jämförande exemplen är hämtade.

1.3.3.3 Övrigt

Analytiker ”as35” är jezid, född och uppvuxen i Armenien, och uppges analysera bl.a. kurmanji och armeniska. Det finns ingen uppgift om att analytikern skulle inneha särskild kunskap om olika syriska kurmanji-dialekter eller syriskt språkbruk. Det finns ingen uppgift om att analytikern studerat lingvistik.

1.3.4 Intervju – R

Migrationsverket genomförde den 3 april 2013 en intervju med R. Vid denna deltog enligt protokollet förutom R en utredare från Migrationsverket, det offentliga biträdet samt en tolk[13].

I inledningen av protokollet hänvisas till ”de uppgifter [R] lämnade under asylutredningen”. Utredaren har inte funnit något annat intervjuprotokoll än det ovan refererade, och enligt ombuden genomfördes ingen intervju före den 3 april 2013. Av sammanhangen kan utläsas att R varit i dåligt medicinskt skick, och inte talat under tiden mellan ankomsten till Sverige[14] och tidpunkten för rubricerad intervju.

Under intervjun ställs frågor till R för att, som det uttrycks, komplettera de uppgifter som han lämnat under asylutredningen. Syftet är att Migrationsverket ska kunna komma fram till om han kan få uppehållstillstånd i Sverige. Det betonas att R kan bli dömd för brott om han lämnar oriktiga uppgifter eller låter bli att lämna relevanta uppgifter under intervjun, och även att ett uppehållstillstånd då kan äventyras.

Förutom vissa fakta om flykten som redogjorts ovan framkommer i intervjun bl.a. följande (med stavning och uttryck från protokollet):

- R mår något bättre än vad han tidigare gjort.
- Många svar från R är kortfattade.
- Ofta är svaren i stil med ”Jag vet inte”, ”jag kommer inte ihåg saker”, ”saker försvinner från mitt huvud”.
- Han avbryter sig och gråter ibland.
- R säger att han är från Syrien, men på frågan om handlingar som kan styrka detta säger han att han är statslös. ”Myndigheterna ger inga papper till oss.”
- R nämner namn på samhällen: Tal Khatunké (hembyn), Utelchi, Tarbaz spi, Mezgafta kurda, Mezgafta araba samt Quamshli (betecknas som en stor stad).
- Tal Khatunké är en liten by. Husen i byn ser ungefär likadana ut och är byggda av lera. Det finns en skola i byn. Där bor ”kurder, yezidier också”. Det finns inget sjukhus, inga myndighetsbyggnader.
- Vissa översättningsproblem framskymtar. Vid ett tillfälle påpekar tolken: ”Det är inte den typiska dialekten från Syrien. Men det kan bero på att de levt isolerade och språket inte är så utvecklat.”

[13] Inte samma tolk som vid intervjun med K.

[14] K hävdar att R slutade tala efter att svärfadern skjutits vid gränsen mot Turkiet.

- R berättar om att han är född och uppvuxen på Zozana, samt att han tillsammans med familjen för 2-3 år sedan flyttade till Tal Khatunké där farbrodern hittat ett hus.
- Han kan inte svara på var de nämnda byarna ligger i förhållande till varandra.
- R berättar att de är jezidier, och nämner ett antal specifika detaljer om religionen.
- R har aldrig gått i skolan. Han har arbetat som fåraherde alltsedan barndomen.
- R:s syster blev sex år tidigare våldtagen av ”araber”, och ”sedan dödade de henne. Jag vill inte komma ihåg det.”
- Han säger gråtande att de ”flytt från döden nästan”, att de dödade hans barn som var två månader gammalt, att fastern dog tillsammans med barnet och att det rann blod överallt.
- På en fråga om de inte gick till myndigheterna och anmälde de tidigare trakasserierna, svarar R: ”Myndigheterna tar inte emot vår anmälan.” ”De syriska myndigheterna hjälper inte yezidier.” ”Min farbror sa alltid att de inte räknar oss som människor.” Han vet inte var myndigheterna finns.
- På frågan om han någon gång varit gripen eller frihetsberövad, svarar R: ”Jag hann fly alltid när de kom för att de tog folk till kriget också.”
- Biträdet ställer frågor om de två byar som heter ”den arabiska moskén” och ”den kurdiska moskén”. R bekräftar att byarna heter så. *[Utredningens kommentar: Mezgafta araba, Mezgafta kurda]*
- R berättar en del detaljer om attacken, var familjemedlemmarna sov och var guldet kom från som smugglarna senare betalades med.
- R minns inga detaljer från resan till Sverige. ”Min fru kanske vet.”

Det framgår av protokollet att det inte lästs upp, men att det ska skickas till det offentliga biträdet. Biträdet ombeds vänta med yttrande tills resultatet från språkanalys kommunicerats.

1.3.5 Språkanalysrapport A – R

Sprakab genomförde och spelade in en intervju per telefon med R 11 april 2013. Intervjun var enligt rapporten 21 minuter lång, och två olika analyser gjordes av inspelningen. En första analys innehållande ”kunskapskontroll” och ”direktanalys” utfördes av analytiker ”me31”[15]. Rapporten är sammanställd och granskad av samma lingvist som producerat K:s språkanalysrapporter, och daterad 18 april 2013 (Ref5).

Inspelningen av telefonintervjun uppges inte längre vara tillgänglig.

1.3.5.1 Resultat

I analysen bedöms R:s språkliga bakgrund vara ”inte Syrien”. Resultatet uppges ha nåtts med ”mycket hög” säkerhet, i den förtryckta skalan *mycket låg – låg – medel – hög – mycket hög.* I en sannolikhetsbedömning av K:s uppgivna språkliga bakgrund, Syrien, uppges att detta utifrån Sprakabs analys bedöms ha ”mycket låg” sannolikhet.

I sammanfattningen av resultatet står följande:

> *Talaren, en man, talar kurmanji på inspelningen. Talaren behärskar kurmanji på modersmålsnivå. Talarens språkliga bakgrund bedöms med mycket hög säkerhet inte vara Syrien. Talaren uppges komma från byn Til Khatonke, i provinsen al-Hasaka i Syrien. Talarens kurmanji är inte förenlig med sådan kurmanji som talas i al-Hasaka, Syrien. Vidare behärskar talaren inte arabiska. De flesta kurdisktalande i Syrien behärskar arabiska på någon nivå. Talarens uppgivna språkliga bakgrund, Syrien, bedöms ha en mycket låg grad av sannolikhet.*

[15] D.v.s. den analytiker som är född och uppvuxen i al-Hasaka, Syrien – se kap 1.3.2.

1.3.5.2 Språkanalysdel

I analysdelen av rapporten redogörs under rubriken ”Fonologi och prosodi” för fem detaljerade fonologiska drag i R:s språkbruk, som enligt analytikern avviker från sådan kurmanji som talas i Syrien. Ett par exempel är R:s uttryck *”ame”* (min pappa), att jämföra med *”ape”* på mer typisk kurmanji från al-Hasaka-området, *”wısa”* (så) jämfört med *”wılo”,* samt *”tʃɛl”* (ko) jämfört med *”tʃɛlek”.*

Under rubriken ”Morfologi och syntax” anges att R:s språkbruk *”uppvisar grammatiska drag som avviker från sådan kurmanji som talas i al-Hasaka-området och Syrien”.* Denna slutsats exemplifieras med några meningar.

Under rubriken ”Lexika” redogörs för ett par ordval, som uppges avvika från syrisk kurmanji. Stycket avslutas med några ord om R:s användning av arabiska ord:

> *Talaren använder endast ett fåtal arabiska ord. Kurdisktalande i Syrien använder vanligtvis riktligt med arabiska ord när de talar kurmanji.*
> *madrasa (=skola)*

1.3.5.3 Kunskapskontroll

I kunskapskontrolldelen av rapporten anges följande:

> *Talaren uppvisar inte detaljerade kunskaper. På intervjuarens frågor svarar han oftast att han inte vet. Han uppger sig ha bott vid berget Abdul Aziz.*
>
> *Han nämner Hasaka, Qamishli och Tiberspi. Utöver detta kan han inte redogöra för kurdiska områden eller städer.*
> *Han tillfrågas om byar nära berget Abdul Aziz. Han nämner orter när [sic] Tirbespi, och inte nära Abdul Aziz.*
> *Han tillfrågas om artister. Han nämner en artist och uppger att denne bor i Tirbespi, vilket inte stämmer.*
> *Han uppger att det finns olivträd i Abdul Aziz-området. Olivodling finns främst i Afrin-området, och inte mycket i al-Hasaka-området.*

1.3.6 Språkanalysrapport B – R

En andra analys (B) av samma inspelning gjordes av analytiker ”as35”, samma analytiker som utförde analys B för K. Analysen var en s.k. ”direktanalys” som sammanställdes och granskades av samma lingvist som i de tidigare nämnda analyserna, och avrapporterades (Ref3) 12 april 2013.

Språkanalysrapport B refererar till analysrapport A, men är således daterad 6 dagar före densamma.

1.3.6.1 Resultat

I denna analysrapport bedöms R:s språkliga bakgrund vara Armenien. Resultatet uppges ha nåtts med ”mycket hög” säkerhet. I sannolikhetsbedömningen om R:s uppgivna språkliga bakgrund, Syrien, hänvisas till analysrapport A.

I sammanfattningen av resultatet står följande:

> *Talaren, en man, talar kurmanji på inspelningen. Talaren behärskar kurmanji på modersmålsnivå. Hans språkbruk är typiskt för armensk kurmanji. Talarens språkliga bakgrund bedöms med mycket hög säkerhet vara Armenien, närmast i områdena Talin eller Artik.*
>
> *Talaren uppger sig komma från byn Til Khatonke i Syrien. Talarens uppgivna språkliga bakgrund bedöms i språkanalysrapport …” (ref till analysrapport A).*

1.3.6.2 Språkanalysdel

I analysdelen av språkanalysrapporten anges under rubriken ”Fonologi och prosodi” följande:

> *Talarens språkbruk uppvisar fonologiska drag enligt armenisk kurmanji. Exempel ur talarens språkbruk jämförs med motsvarande utanför Armenien.*
> *[…]*
> */tolmɛ/ (= dolmar; jämför /dolma/)*

Inga exempel ges på fonologiska drag i den kurmanji som talas i Armenien och som överensstämmer med R:s språkbruk.

Under rubriken ”Morfologi och syntax” anges följande:

> *”Talaren behärskar kurmanji på modersmålsnivå. Han bildar ord och satser på ett grammatiskt korrekt sätt enligt armenisk kurmanji”.*
> *wan ser gunde meda gerten (= de ockuperade vår by; jämför ”wana dor le gunde me gerten” eller ”wan gunde me zevt ker” utanför Armenien)*

Under rubriken ”Lexika” anges följande:

> *Talarens språkbruk uppvisar lexikala drag enligt sådan armenisk kurmanji. exempel [sic] ur talarens språkbruk jämförs med motsvarande utanför Armenien.*
> *fershk (= jäst; jämför ”haven” eller ”meja”)*
> *toraq (= typ av ost; jämför ”djadji”)*
> *tokhavk (= gräddfil; jämför ”qejmakh”)*
> *savar (= kurdisk maträtt)*

Det framgår inte från vilka kurmanjidialekter som de jämförande exemplen är hämtade.

1.3.6.3 Övrigt

Beskrivningen av analytikerns ”as35” kompetens är i denna språkanalysrapport kompletterad med en uppgift om erfarenhet av kurmanji-dialekter från bl.a. Armenien, Turkiet och Georgien.

1.4 Migrationsverkets beslut

Migrationsverkets båda beslut 2013-06-04 för K respektive för R (med barn) innebär avslag av deras ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd, samt verkställande av utvisning till Armenien.

Sammanfattningsvis redovisas skälen för besluten enligt följande:

- De asylsökande har inte lämnat in någon dokumentation till styrkande av sina identiteter.
- De asylsökande har inte gjort sin hemvist i Syrien sannolikt.
- Migrationsverket har möjliggjort för de asylsökande att göra sin hemvist sannolik genom att låta dem genomgå direktspråkanalys.
- ”Migrationsverket anser att direktanalyser ska användas med försiktighet i asylärenden.”
- Migrationsverket finner också att ”man kan lägga stor vikt vid resultatet av en direktanalys när det gäller den språkliga delen, i synnerhet när resultatet är otvetydigt”.
- ”Om en person uppvisar kunskaper om sin uppgivna hemort men dennes språkbruk motsäger dessa uppgifter får analysresultaten av språkbruket tillmätas större betydelse än resultatet av kunskapskontrollen.”
- Migrationsverket anser att inkomna språkanalysrapporter har visat att de asylsökande med mycket hög säkerhetsgrad har sin hemvist i Armenien.
- För K:s del anser Migrationsverket att kunskapskontrollanalysen visar ”att du saknar kunskap om maträtten dolmar, att du inte kan nämna några byar i bergsområdet vid berget Abdul

Aziz. Du känner heller inte till vad papperslösa i Syrien kallas för. Däremot uppvisar du korrekta kunskaper om att Abdul Aziz är ett berg i Syrien, yazidernas tre högtider och yazidernas tre kaster."

- För R:s del anser Migrationsverket att han "lämnat mycket vaga uppgifter gällande din hemvist och inte lyckats göra din hemvist sannolikt [sic] genom din muntliga berättelse". "Du behärskar vidare inte arabiska som de flesta kurdisktalande i Syrien behärskar på någon nivå. Av kunskapskontrollanalysen framgår det att du ofta svarar att du inte vet men att du har bott vid berget Abdul Aziz. Du nämner vidare Hasaka, Qamishly och Tirberspi men utöver detta kan du inte redogöra för kurdiska områden eller städer. Du känner inte heller till det kurdiska namnet på al-Hasaka. Du nämner inga orter nära berget Abdul Aziz men nära Tirbespi."
- Även med beaktande av invändningen att de asylsökande levt mycket isolerade från omvärlden, inte har gått i skolan och aldrig varit utanför hemmet, anser Migrationsverket vid en sammantagen bedömning att de asylsökande inte gjort sina identiteter eller sin åberopade hemvist sannolik.

En viss del av den fortsatta beslutstexten i respektive beslut ägnas åt "Landrapportering Armenien", varvid framkommer att Migrationsverket bedömer att förhållandena i Armenien inte är sådana att 4 kap. 2 a § utlänningslagen[16] är tillämplig på de asylsökande. De "kan därför inte beviljas uppehållstillstånd såsom varandes övrigt skyddsbehövande mot armeniska förhållanden."

I K:s fall uppges en barnkonsekvensanalys ha gjorts vid bedömningen av åberopade skäl för uppehållstillstånd. Migrationsverket gör därefter följande bedömning:

> *Du är underårig. Du är sedan du var 13 år gammal gift med R [sic] som även är din kusin. Migrationsverket har idag även fattat beslut i hans ärende och Migrationsverket har förordnat om utvisning med verkställighet till Armenien i både ditt och R:s beslut. Ni har levt tillsammans i Sverige. Eftersom inget talar emot att ni har en nära anknytning till varandra finner Migrationsverket att du inte behöver resa till hemlandet för att leva ensam där. Eftersom ni är två personer och R dessutom är 21 år gammal bedömer Migrationsverket det inte vara oförenligt med barnets bästa enligt 1 kap. 10 § utlänningslagen att hänvisa dig till ett mottagande i Armenien genom honom.*

1.5 Den asylsökandes bevisbörda

Instruktioner om asylutredningar inom Migrationsverket återfinns i verkets handbok i migrationsärenden, som offentliggjordes på Migrationsverkets webbplats år 2012. Syftet[17] med publiceringen uppgavs vara att möjliggöra en offentlig granskning som kan bidra till ökad kvalitet i handläggningen.

Ur denna handboks kapitel om asylutredning står följande text "angående prövning av identitet och hemvist i asylärenden" (vissa referenser borttagna):

> ***Identitet och hemvist***
>
> *Det är en grundläggande princip inom asylrätten att det är den asylsökande som ska göra sitt behov av skydd sannolikt. Detta innebär att den asylsökande först och främst måste göra sin identitet och sin hemvist (ursprung) sannolik, bland annat för att det ska kunna fastställas vilket eller vilka länder ansökan ska prövas mot (MIG 2007:12). Det ankommer även på den asylsökande att göra sin närmare hemvist inom ett land och sin etnicitet sannolik, om detta är av betydelse för prövningen av asylansökan. Med identitet avses främst uppgifter om den sökandes fullständiga namn, födelsedatum och födelseort (vägledande beslut 2008-01-28, Lifos 17893)*

[16] Utlänningslag (2005:716). https://lagen.nu/2005:716.

[17] Ur Migrationsverkets årsredovisning 2012.

Prövningen av om en sökande har gjort sin identitet och sin hemvist sannolik går till på samma sätt som prövningen av de åberopade asylskälen. Först prövas således om den sökande har gjort identiteten och hemvisten sannolik genom ingiven bevisning, d.v.s. främst ingivna identitetshandlingar. Den sökande är skyldig att för Migrationsverket uppvisa de identitetshandlingar som han eller hon är i besittning av (MIG 2007:15). Det kan i vissa fall finnas godtagbara skäl till att den sökande saknar handlingar, men han eller hon bör då ge en rimlig förklaring till varför det förhåller sig på det sättet och i största möjliga mån försöka skaffa fram dokument eller annan bevisning som kan klarlägga identiteten och i övrigt medverka så att alla relevanta fakta kan klarläggas […]

Om den sökande inte har lyckats göra sin identitet och hemvist sannolik genom uppvisade handlingar, återstår att pröva om den sökandes uppgifter vid en samlad bedömning framstår som trovärdiga och sannolika. Den sökande måste bland annat kunna ge en rimlig och sannolik förklaring till varför identitetshandlingar i förekommande fall saknas […]. En förutsättning för att den asylsökande ska kunna få förmånen av bevislättnadsregeln om tvivelsmålets fördel (benefit of the doubt), är att han eller hon gjort ett ärligt försök att styrka sin berättelse och att hans eller hennes trovärdighet inte ifrågasätts […]

Först efter att den asylsökande har gjort sin identitet och hemvist sannolik bör en ingående prövning av de åberopade asylskälen ske. Det kan dock förekomma situationer där en sökande inte kan göra sin identitet sannolik men väl sin hemvist och sin etnicitet. Identitetsfrågan kan då komma i ett delvis annat läge. Om det t.ex. står klart att den sökande kommer från ett visst land eller område och de allmänna förhållandena i detta är sådana att alla eller alla i en viss grupp som kommer från landet eller området bör ges rätt att stanna som skyddsbehövande är frågan om vem personen är inte lika viktig, eftersom redan det förhållandet att den sökande är därifrån är tillräckligt för uppehållstillstånd. Detta är dock en undantagssituation och oftast måste en individuell prövning av skyddsskälen göras, vilket alltså förutsätter att den sökandes identitet kan göras sannolik […]

Det åligger således den sökande att först göra sin identitet och hemvist sannolik, främst genom ingivna identitetshandlingar och eventuell annan bevisning. Migrationsverkets utredningsansvar innebär dock att verket är skyldigt att i viss utsträckning hjälpa till och underlätta för den sökande att uppfylla sin bevisbörda, om detta är möjligt. Det kan handla om att inhämta landinformation, bedöma äktheten av handlingar, låta den sökande besvara frågor (jfr. MIG 2007:15) eller att göra kunskapskontroller och språkanalyser. Ibland kan naturligtvis denna verkets utredningsskyldighet medföra att även detaljer och uppgifter som inte är till fördel för den asylsökandes berättelse kan komma fram.

1.6 Migrationsdomstolens och Migrationsverkets utredningsskyldighet

Migrationsöverdomstolen har i MIG 2011:15[18] slagit fast följande angående Migrationsdomstolens och Migrationsverkets utredningsskyldighet:

Enligt 8 § förvaltningsprocesslagen (1971:291), FPL, ska rätten tillse att ett mål blir så utrett som dess beskaffenhet kräver (jfr också MIG 2006:1). Bestämmelsen ger uttryck för att den s.k. officialprincipen ska gälla, dvs. att ansvaret i första hand vilar på domstolen.

För Migrationsverket är det i stället bestämmelserna i förvaltningslagen (1986:223) som ska tillämpas. Förvaltningslagen saknar för närvarande en motsvarande bestämmelse som den i FPL men i praxis tillämpas ett likartat system beträffande handläggningen hos förvaltningsmyndigheterna (se vidare betänkandet En ny förvaltningslag, SOU 2010:29 s. 397 ff.). Vidare

[18] Migrationsöverdomstolen (MIG 2011:15), Målnummer UM10404-10, avgörandedatum 2011-09-07. https://lagen.nu/dom/mig/2011:15.

> *understryker regeringen i förarbetena till utlänningslagen (prop. 2004/05:170 s. 153 ff.) avseende Migrationsverkets handläggning, att det är av stor vikt för den enskilde att Migrationsverket får möjlighet att göra prövningen på ett så komplett beslutsunderlag som möjligt och att en förutsättning för att Migrationsverket ska kunna göra en fullständig prövning är att alla i ärendet relevanta omständigheter liksom alla dokument eller annat som åberopas läggs fram när prövningen sker i första instans. Regeringen anför vidare (s. 154 f.) bl.a. följande. [---] Här har sökanden och Migrationsverket ett delat ansvar. Sökanden skall presentera sina yrkanden och de grunder han eller hon vill åberopa samt åberopade bevis. Migrationsverket har i egenskap av förvaltningsmyndighet ett utredningsansvar. [---] Official- eller utredningsprincipen är en allmän förvaltningsrättslig grundsats som gäller hos förvaltningsmyndigheter även om uttryckligt lagstöd saknas. Förvaltningsdomstolarnas utredningsansvar finns däremot fastslagen i 8 § förvaltningsprocesslagen där det anges att rätten skall tillse att mål blir så utrett som dess beskaffenhet kräver. [---] Ett utvidgat utredningsansvar föreligger för förvaltningsmyndigheterna i ärenden där ett starkt skyddsintresse föreligger. [---] En ansökan om asyl är en något speciell ärendekategori eftersom den dels är ett ansökningsärende, dels är ett ärende där ett skyddsbehov kan föreligga. Följaktligen har myndigheten ett större utredningsansvar i ett ärende som rör en ansökan om asyl än i många andra ansökningsärenden.*

8 § förvaltningsprocesslagen (FPL[19]) anger att ”rätten skall tillse att mål blir så utrett som dess beskaffenhet kräver.” Migrationsmål skiljer sig från andra tillståndsbeslut i det att de tydligt berör och påverkar grundläggande mänskliga fri- och rättigheter. Detta medför (bl.a. enligt Migrationsöverdomstolen dom MIG 2006:1[20]) att kravet på domstolens utredningsansvar i migrationsmål rimligtvis måste ställas högre än i andra ansökningsmål.

Enligt 9 § FPL får muntlig förhandling ingå bl.a. när det kan antas vara till fördel för utredningen.

Migrationsöverdomstolen dom MIG 2006:1 innebar följande:

> *Eftersom migrationsdomstolen inte har utrett målet som dess beskaffenhet kräver och således har brustit i sin utredningsskyldighet enligt 8 § FPL skall domstolens beslut om avvisning undanröjas och målet visas åter till migrationsdomstolen för ny handläggning.*

1.7 Användande av språktester

1.7.1 Allmänt

I Migrationsverkets beslut om avslag om uppehållstillstånd för såväl K som R, anges att verket anser att direktanalyser ska användas med försiktighet i asylärenden. Vidare uppger officiella företrädare för Migrationsverket att man inte får använda språkanalysen emot den asylsökande, och inte grunda ett avvisningsbeslut på den. I ett inslag[21] i Sveriges Television (SvT) som sändes den 14 januari 2014 sägs följande, under en intervju med Migrationsverkets stabsjurist Helene Hedebris:

> *Reporter: Kan man utifrån en språkanalys göra ett avslag på en asylansökan?*
> *Migrationsverkets stabsjurist: Absolut inte.*

Presschefen på Migrationsverket, Fredrik Bengtsson, uppger i samma nyhetsinslag följande:

---

[19] Förvaltningsprocesslagen (1971:291), FPL

[20] Migrationsöverdomstolen (MIG 2001:1), Målnummer UM122-06, avgörandedatum 2006-09-18. https://lagen.nu/dom/mig/2006:1.

[21] Sydnytts nyhetsinslag, www.svt.se.

> *Vi är tydliga med att ett språktest, en språkanalys, är inte en exakt vetenskap. Det är vi fullt medvetna om, och just därför hanterar vi det som* en *del av den totala bevisningen i ett ärende.*

I den intervjutext som redovisas på SvT:s webbsida fastslår presschefen vidare:

> *Och om de trots språktestet inte når upp till denna sannolikhet så kan man inte säga att resultatet vänts mot dem eftersom man inte nått upp innan testet genomförts.*

Instruktioner om hantering av språkanalyser återfinns i Migrationsverkets handbok, kapitlet om asylutredning (vissa referenser borttagna):

> ***Kunskapskontroller och språkanalyser***
>
> *Om den sökande inte har lyckats göra sin identitet eller hemvist sannolik genom ingiven bevisning görs i nästa steg en samlad bedömning av om han eller hon genom sin berättelse – men även tillsammans med eventuell bevisning som den sökande gett in – har gjort sin identitet eller hemvist sannolik. I avsaknad av tillräckliga och tillförlitliga handlingar finns det i detta läget skäl att göra en ingående kontroll av den sökandes närmare kunskaper om sitt land och sin hemort.*
>
> *Det ankommer alltid på Migrationsverkets tjänstemän att genomföra en muntlig utredning och därefter värdera den asylsökandes utsaga och all eventuell bevisning rörande den sökandes situation och förhållandena i hemlandet. Mot denna bakgrund är det rimligt att även en kunskapskontroll genomförs av verkets utredare i samband med den muntliga utredningen, om en sådan närmare kontroll bedöms nödvändig för att kunna bedöma främst hemvisten. Även kostnads- och rättssäkerhetsskäl talar för att ansvaret att genomföra kunskapskontroller med de asylsökande och värdera resultatet bör ligga på verket. För det fall verksamheten anser att det rörande något land eller landsdel saknas tillräckligt bakgrundsmaterial för att en närmare kunskapskontroll ska kunna göras, bör frågan lyftas till verksamhetsområdets expertstöd. Verkets landinformationsenhet kan härvidlag bistå med tillförlitlig och källgranskad landinformation som underlättar en kunskapskontroll.*
>
> *En språkanalys bör företas i ett asylärende i de fall då den asylsökande inte har lyckats göra sin hemvist sannolik genom sin utsaga och övrig bevisning. En förutsättning är dock att språkanalysen bedöms som relevant och rimlig att utföra. I denna bedömning ligger att man bör skaffa sig kunskap huruvida analyserna för det aktuella landet tidigare visat sig ge tillräckligt underlag för att slå fast ett tydligt samband mellan ett av en asylsökande talat språk och ett angivet land eller landsdel.*
>
> *En individuell prövning utifrån ålder och mognad ska ske i varje barnärende för att avgöra i vilka fall det är lämpligt att en språkanalys görs.*
>
> *Det kan hända att den asylsökande inte heller efter detta tredje steg har gjort sin hemvist eller identitet sannolik. I de allra flesta fall är det då varken rimligt eller meningsfullt att göra någon ingående prövning av de åberopade asylskälen och asylansökan – i vart fall såvitt avser frågan om skydd – och ansökan bör kunna avslås […]*

För utförande av språkanalyser har Migrationsverket avtal med två språkanalysföretag, Sprakab och Verified AB. Sprakab tillhandahåller den i särklass största andelen språkanalyser[22].

[22] Källa bl.a. rapport från Migrationsverket 2013-01-07, ”Extern granskning av somaliska språkanalyser”.

Migrationsverkets språkanalyser har undersökts och satts under debatt i ett antal år, bl.a. i domstol[23], i statliga utredningssammanhang[24], i Migrationsverkets internrevision (2006) och i media[25].

Justitieombudsmannen genomförde 6-8 mars 2013 en inspektion vid Migrationsverket i Malmö. I ett inspektionsprotokollet[26] redogörs för bl.a. hur verket genomför kompletterande utredning och språkanalys:

> *En språkanalys beställs som regel efter den muntliga utredningen. Om språkanalysen motsäger sökandens uppgifter genomförs alltid en kompletterande muntlig utredning. I vissa fall beställs även en kompletterande språkanalys. Så kan t.ex. ske om det offentliga biträdet begär det eller om resultatet av den första analysen har graderats som relativt osäkert.*
>
> *Kvaliteten på språkanalyserna upplevs överlag som god. I något fall har sökanden framfört klagomål mot språkanalytikerns uppträdande. Berörd enhet har då tagit kontakt med språkanalysföretaget (Språkab) som utrett klagomålet och kontaktat analytikern i fråga. Om det framförs klagomål på språkanalysen ber enheterna som regel om en ny analys. Enheterna kan också begära att det inspelade samtalet ska analyseras av en ny analytiker.*

1.7.2 Språkanalysens bevisvärde

Migrationsöverdomstolen har i MIG 2011:15 funnit att en språkanalys kan ha ”ett betydande bevisvärde”, beroende på omständigheter i det enskilda fallet:

> *Migrationsöverdomstolen har i avgörandet MIG 2007 not. 11 uttalat sig angående bevisvärdet av en språkanalys. Migrationsöverdomstolen anförde där följande. [---] Migrationsverket har, förutom sedvanlig asylutredning, låtit utföra en språkanalys för att fastställa klagandenas medborgarskap. Språkanalysen har åberopats av Migrationsverket som ett bevismedel vid bedömningen av uppgifterna om medborgarskapet. Värderingen av detta bevis har enligt Migrationsverket inte skett isolerat utan tillsammans med vad som i övrigt har framkommit genom asylutredningen och övrigt material i ärendet. Språkanalysen har skett i form av en s.k. direktanalys vid vilken kunskapsfrågor ställs per telefon direkt till den analyserade. Språkanalytikern har varit anonym för både Migrationsverket och klagandena. Av underinstansernas avgöranden kan utläsas att språkanalysen har haft en inte oväsentlig betydelse vid bedömningen av fastställande av klagandenas härkomst. Enligt Migrationsöverdomstolens mening kan en språkanalys som det är fråga om i målet endast ha ett marginellt bevisvärde då den har utförts på ett sätt som inte kan sägas uppfylla rimliga krav på rättssäkerhet. Någon kvalitetskontroll har inte varit möjlig då det inte gått att identifiera analytikern och följaktligen inte dennes kvalifikationer och förutsättningar för uppdraget.*
>
> *Den språkanalys som var aktuell i det nyss nämnda notisfallet underkändes således av Migrationsöverdomstolen då den hade utförts på ett sätt som inte uppfyllde rimliga krav på rättssäkerhet. Det finns därför anledning att understryka att det inte går att av detta avgörande dra någon slutsats rörande bevisvärdet av språkanalyser i allmänhet. Notisfallets värde ligger i att det ställer upp krav på att språkanalyser måste utföras på ett sådant sätt*

---

[23] Bl.a. Migrationsöverdomstolen (MIG 2011:15).

[24] Utredningen om översyn av regler och praxis vid verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut i betänkandet *Verkställighet vid oklar identitet m.m.* (SOU 2003:25)

[25] Ett flertal artiklar om ämnet återfinns på internet; ett urval:
Sveriges Radios ”Kaliber” 2012: http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=1316&artikel=5029617
DN 2012: http://www.dn.se/nyheter/sverige/migrationsverket-anvander-ifragasatta-sprakanalyser/
Tidningen Språk 2012: http://spraktidningen.se/artiklar/2012/09/talet-avgjorde-hans-ode
Magasinet Arena 2014: http://www.dagensarena.se/opinion/spraket-som-vittneshandling/

[26] JO-protokoll ”Inspektion av Migrationsverkets asylprövningsenhet 2 och asylprövningsenhet barn i Malmö den 6–8 mars 2013”, 2013-05-29, Dnr 468-2013.

att de uppnår en viss nivå för att tillmätas bevisvärde när det gäller bedömningen av från vilket land en asylsökande kommer.

[…]

Det är alltså inte ovanligt i asylärenden att det råder osäkerhet om till vilket land en eventuell verkställighet ska ske. Migrationsverket har därför tillgång till flera redskap för att ta reda på varifrån en asylsökande kommer; bl.a. kunskapsfrågor, ambassadförfrågningar och språkanalyser. Den ovan nämnda utredningens slutsats är att berörda myndigheter måste ha möjlighet att använda sig av språkanalys som ett instrument i verkställighetsarbetet och för att fastställa den sökandes identitet. Utredningen uttalar i detta sammanhang (s. 147) vidare följande. När beslut fattas av de berörda myndigheterna råder det fri bevisprövning. Företrädare för Migrationsverket, polismyndigheten, Utlänningsnämnden och språkanalysföretagen har vid samtal med utredaren understrukit att språkanalyserna aldrig ensamma bör läggas till grund för en slutsats om från vilket land en utlänning härstammar. I situationer där en asylsökande saknar pass och andra identitetshandlingar och inte samarbetar i övrigt för att fastställa sin identitet är språkanalys emellertid ett av de få instrument som finns att tillgå för att fastställa varifrån sökanden kommer. Det är utredningens uppfattning att berörda myndigheter måste ha möjlighet att använda sig av alla till buds stående medel i en sådan situation, både under arbetet med att fastställa identiteten och vid en eventuell senare verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut.

En språkanalys kan således – beroende på omständigheterna i det enskilda fallet – ha ett betydande bevisvärde.

1.7.3 Användande av språktester för kurmanjidialekter

R:s och K:s ombud har ifrågasatt de slutsatser som dragits i de utförda språkanalyserna, och försökt få till stånd ytterligare språktest. Vid försök att få ut de aktuella inspelningarna gavs dock beskedet från Migrationsverket att ljudfilerna inte kunde lämnas ut eftersom de inte sparats. Ombuden valde då att tillfråga Verified, ett annat språkanalysföretag som använts av Migrationsverket. Svaret från Verified var nekande[27]:

Vi har inte tillgång till någon litteratur om språkbruk förekommande bland yezidier, och skulle därför ha svårt att komma till någon säker slutsats rörande personens språkbruk.

Vi kan med anledning av ovanstående tyvärr inte erbjuda någon språkanalys i detta ärende.

Även i samband med det tidigare nämnda nyhetsinslaget i SvT, den 14 januari 2014, redogörs i intervjutexten på SvT:s webbsida för Verifieds ståndpunkt:

Verified tackar konsekvent nej till språkanalyser i detta kurddominerade område eftersom det blir en alltför stor risk att fel görs och att det inte finns någon vetenskapligt underlag för detta.

-Vi har fått många förfrågningar den senast tiden men tackat nej eftersom det blir för osäkert, säger Roderick Martin på Verified.

Verifieds syn på analysverksamhet avseende syriska jezidiers språkbruk förtydligas ytterligare i ett brev[28] från Verified ställt till ombud för en annan jezidisk asylsökande i december 2013:

För att det ska vara meningsfullt att pröva en persons tal mot en given kombination av språk och område ska en del villkor vara uppfyllda.

[27] Ur mail från Verified till K:s ombud 2 december 2013.

[28] Brevet har kommit till utredarens kännedom genom K:s ombud.

Till att börja med ska det föreligga systematiska skillnader mellan den kombination av språk och område som hypotesen omfattar och angränsande sådana. Härvid bör särskilt noteras att det område som uppdragsgivaren önskar prövat (ofta överensstämmande med administrativa gränser) inte nödvändigtvis låter sig sammanlänkas på något, ur uppdragsgivarens synvinkel, användbart sätt med sådana språkligt definierade områden som uppfyller detta kriterium. I sådana [fall] bör man avstå från att överhuvudtaget erbjuda analys.

Därutöver bör, i idealfallet, samtliga särskiljande drag som man kan komma att åberopa, givet att materialet medger detta, vara belagda i litteraturen. Till nöds, där litteraturen är mager och äldre, kan lakuner[29] i den akademiska beskrivningen ges stöd i muntlig beskrivning av av varandra oberoende analytiker med den aktuella dialekten som modersmål. Om det inte går att på detta sätt ge analysen rimliga möjligheter för validering, bör man åter avstå från att alls erbjuda analys.

Som ett tredje exempel på ett villkor som måste vara uppfyllt kan nämnas anpassning av analytiker till dialekten under prövning. Det är väl etablerat att ackuratessen vad avser bedömning av dialekttillhörighet sjunker drastiskt redan när bedömningen gäller de mest närliggande dialekterna. Detta förhållande gäller såväl noviser som fackmän. Återigen bör man avstå från att erbjuda analys om en sträng matchning av analytiker mot dialekt och område inte kan uppnås.

Ytterligare fakta om språkanalys av jezidisk kurmanji kan hämtas från norska *Utlendingsforvaltningen*[30], vars *"fagenhet for landinformasjon",* Landinfo, skriver om jezidiernas språkbruk i olika irakiska provinser[31]:

Problemstilling/spørsmål:

Yezidene har kurdisk kurmanji som morsmål, men snakker sin egen dialekt. Er det mulig å skille en kurmanji-talende yezidi fra andre kurmanji-talende kurdere fra distriktene nord for Mosul (Tilkeif, Al-Shikan og Shekan) utelukkende på basis av språklige trekk?

Yezidenes språk

Majoriteten av yezidene i Irak har den kurdiske dialekten kurmanji som morsmål. De har imidlertid sine egne særskilte dialekter, som tydelig skiller seg språklig fra kurmanji-dialektene muslimske kurdere bruker (Landinfo 2008).

Om lag 80 prosent av yezidene i Irak bor i al-Shikhan-distriktet og Sinjar, mens de resterende bor i Telkeif-distriktet i Ninewa og Dohuk-provinsen[32] i den selvstyrte kurdiske regionen (KRG). Yezidene har tradisjonelt bodd i egne landsbyer, og selv etter Saddam Hussein-regimets tvangsflytting av folkegruppen, spesielt fra Sinjar, på 1970-tallet har de bestrebet seg på å fortsatt bo samlet. Det har gjort at de bedre har kunnet bevare sine dialekter.

Yezider i al-Shikhan-distriktet og Sinjar snakker ulike kurdiske dialekter. Kurdisk i Sinjar er mer påvirket av arabiske ord og uttrykk enn i al-Shikhan. Majoriteten av yezidene i Sinjar behersker arabisk, har arabisk som skriftspråk og bruker kurdisk mest i hjemmet. Skolene i Sinjar bruker fortsatt arabisk som undervisningsspråk (Dulz, Hajo & Savelsberg 2005).

Yezidene i Bashiqa og Bahzani, beliggende i Mosul-distriktet, skiller seg ut fra yezider i al-Shikhan-distriktet. I disse landsbyene bor de såkalte yezidi qewels, religiøse sangere som pga. religiøs overbevisning må være bosatt på ett av disse stedene (Spät 2007, s. 21). Selv

---

[29] Lakuner = tomrum, brister (utredarens kommentar).

[30] Utlendingsforvaltningen i Norge består av *Arbeids- og inkluderingsdepartementet*, *Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda, Landinfo* samt *Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.*

[31] Landinfo "Respons. Irak: Yezidenes språk", 2009-07-17. www.landinfo.no.

[32] Nineveh- och Dokuk-provinserna i nordvästra Irak gränsar till al-Hasakah-provinsen i nordöstra Syrien.

om de hellige hymnene og bønnene som de religiøse sangerne synger er på kurdisk, så har innbyggerne i disse områdene arabisk som hovedspråk. Deres arabisk ligner for øvrig mer på språket som snakkes i Libanon enn den som brukes i resten av Nord-Irak (Spät 2007, s, 21). Dette forklarer innbyggerne selv med at de hevder å ha sin opprinnelse fra Beka'a-dalen i Libanon. De bruker imidlertid en hel del kurdiske ord når de snakker arabisk. Yezider i Bahzani hevder at deres språk inneholder eldgamle kurdiske ord som ikke lenger er i bruk blant kurdisktalende. Dette forklares med at de var kurdere som utvandret til Libanon og deretter returnerte sammen med Sheik Adi i det 12. århundre.

Innbyggerne i disse to landsbyene anser seg selv som mer kultiverte og bedre utdannet enn andre yezider, og vil derfor ikke gifte bort døtrene sine til yezider utenfra (Spät 2007, s. 22).

Utover det som er beskrevet over, har ikke Landinfo kjennskap til hvor store dialekt-forskjellene er mellom yezider og andre kurdisktalende i Ninewa provins.

I en annan text[33] från Landinfo står följande, rörande irakiska jezidier:

Yezidene i Irak har den kurdiske dialekten kurmanji som morsmål, men har sin egen særskilte dialekt (eller dialekter) som markerer et tydelig språklig skille mellom dem og muslimske kurdere.

Det finns mycket goda skäl att anta att flertalet beskrivna språkförhållanden även gäller syriska jezidier. I W.M. Thackstons[34] kurdiska grammatikbok "Kurmanji Kurdish", finns följande uppgifter om kurmanji:

Kurmanji, which was given its present written form by Jeladet Ali Bedir-Khan in the early 1930's, is still far from being a unified, normalized, or standardized language. For historical and political reasons it has not been a written means of communication in the largest area in which it is spoken, and only recently has publication in Kurmanji begun in earnest—and that mostly among émigré communities in Europe, Sweden in particular. With the abundance of regional dialects, it is not possible to give a description of all the variants that may be encountered, although every effort has been made to describe the main ones that occur in the written language.

1.8 Migrationsdomstolens dom

Migrationsdomstolens dom av den 11/10 2013 omfattar såväl R och K som deras två barn. Domstolen avslår överklagandet av Migrationsverkets beslut.

Efter en inledande presentation av parternas yrkanden och inställning, där klagandena (d.v.s. de asylsökande med ombud) bl.a. kompletterat tidigare handlingar med två läkarutlåtanden över R:s tillstånd, redogör domstolen för skälen för avgörandet.

Migrationsdomstolen anför här följande:

Klagandena gör gällande att de är yezidier från Syrien. De har inte åberopat några skriftliga handlingar till stöd för sina uppgivna identiteter. Migrationsverket har funnit att klagandena inte har gjort sannolikt att de kommer från Syrien. Verket har utifrån utredningen i ärendet bedömt att de sannolikt har sin hemvist i Armenien.

Som framgår av det överklagade beslutet har Migrationsverket låtit genomföra språkanalyser med kunskapskontroll. Resultatet av språkanalyserna var att R:s och K:s språkliga bakgrund med mycket hög säkerhet bedömdes vara Armenien. De bedömdes också med mycket

[33] Landinfo "Temanotat. Yezider – en kurdisk minoritet", 2008-05-22. Dokumentet är en god sammanställning av fakta om det jezidiska folket. Som källhänvisning till ovan citerat stycke anges "Spät, 2007. The Yezidis. London: Saqi Books." Utredaren har inte tillgång till detta källdokument.

[34] Professor emeritus vid Department of Near Eastern Languages and Civilizations, Harvard University.

> *hög säkerhet inte vara hemmahörande i Syrien. Vad gäller kunskapskontrolldelen har R och K kunnat besvara vissa av frågorna korrekt men har även saknat kunskaper i flera hänseenden.*
>
> *Mot bakgrund av ovanstående anser migrationsdomstolen att klagandena inte har gjort sannolikt sina identiteter eller att de har sin hemvist i Syrien. Migrationsdomstolen bedömer i likhet med Migrationsverket att klagandena sannolikt har sin hemvist i Armenien.*

Efter detta följer en bedömning avseende de asylsökandes eventuella rätt till uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov. Eftersom Migrationsdomstolen inte anser att klagandena gjort sannolikt att de har sin hemvist i Syrien, prövas istället deras skyddsbehov gentemot Armenien. Man finner att sådant skyddsbehov inte föreligger.

Slutligen prövas beviljandet av uppehållstillstånd på grund av ”synnerligen ömmande omständigheter”. Domstolen konstaterar och ifrågasätter ej den diagnos R fått, posttraumatiskt stressyndrom och en medelsvår depression, och bedömer bl.a. följderna av en utvisning i ljuset av detta. Då domstolen bedömer att det finns psykiatrisk vård att tillgå i Armenien anses varken sjukdomen eller någon annan faktor utgöra synnerligen ömmande omständigheter.

Överklagandet avslås därför.

1.9 Migrationsöverdomstolen och verkställighetshinder

1.9.1 Överklagan till Migrationsöverdomstolen

K:s och R:s offentliga biträde överklagade i november 2013 Migrationsdomstolens dom till Migrationsöverdomstolen. Som grund för överklagan åberopades tidigare lämnade skäl för uppehållstillstånd, kompletterat med geografiska faktauppgifter för att stärka de asylsökandes berättelse, samt uppgifter enligt nedan om Sheik Maqbul.

Migrationsöverdomstolen kan bevilja prövningstillstånd om förutsättningarna för så kallad *prejudikatsdispens* eller *extraordinär dispens* är uppfyllda. Med prejudikatsdispens menas mål som man tror kan bli vägledande för framtida beslut, och med extraordinär dispens menas att det finns synnerliga skäl att pröva överklagandet (exempelvis om migrationsdomstolen begått något allvarligt fel i handläggningen)[35].

1.9.2 Migrationsöverdomstolens beslut

Migrationsöverdomstolen meddelar i december (Ref14) följande:

> *Migrationsöverdomstolen har gått igenom allt material som finns i målet och kommit fram till att prövningstillstånd inte ska meddelas.*
>
> *Överklagandet kommer därför inte att prövas av domstolen.*

1.9.3 Verkställighetshinder

I ärenden där det kommit fram nya omständigheter efter att det slutgiltiga beslutet fattats av domstol finns det möjlighet för Migrationsverket att i sista stund avbryta en avvisning eller utvisning (12 kap. 18§ och 19§ utlänningslagen). Migrationsverket kan pröva om det finns hinder mot att verkställa avvisningen eller utvisningen på eget initiativ eller efter att personen själv begärt detta. Migrationsverket får, om hindret är bestående, bevilja permanent uppehållstillstånd.

[35] Källa: http://www.domstol.se

1.10 Säkerhet och sannolikhet

Utredaren har mångårig erfarenhet av arbete, analys och utredning inom säkerhetskritiska organisationer, och finner att nedanstående förhållanden bör tas in som faktaunderlag i ärendet.

Migrationsverkets ansvarsområden inbegriper verksamhet med hög påverkan på den personliga säkerheten. Begreppet ”säkerhet” används här för att beteckna *frånvaro av risk för skada på person*[36]. Ett utvisningsbeslut på felaktiga grunder kan få konsekvenser på den utvisade, t.ex. då skyddsbehovet inte utretts på ett tillfredsställande sätt. Det är rimligt att anta att ett felaktigt beslut i värsta fall kan få till följd att en person skadas eller t.o.m. dödas efter att utvisning verkställts.

Bland annat detta förhållande gör att statsmakterna värnar om en rättssäker hantering av asylärenden[37]. Det offentliga biträdet har en viktig roll i asylprocessen för att värna om att denna rättssäkerhet upprätthålls. Migrationsöverdomstolens mål MIG 2011:15 ger också uttryck för att ett asylärende är speciellt såtillvida att det är ett ärende där ett skyddsbehov kan föreligga, varför Migrationsverkets utredningsansvar ska vara större i ett asylärende än i många andra ansökningsärenden.

Termen risk används i många sammanhang, och relaterar allmänt till viss konsekvens (oönskat alternativ/resultat) och sannolikhet för att konsekvensen ska inträffa. Det förekommer en rad olika riskbegrepp; som exempel kan nämnas *affärsrisk* (finansiell risk t.ex. av att tillräckligt kassaflöde saknas) samt *projektrisk* (risk för försening, överskridande av budget eller risk att inte uppnå erforderlig kvalitet). Begreppet *olycksrisk* avser risk för skada på människa, egendom och/eller yttre miljö. Riskhantering, inbegripande riskidentifiering och riskminimering, är en utvecklad vetenskap med en rad standardiserade metoder och mätningsprinciper. Området omfattas av ett antal lagar och förordningar, t.ex. Arbetsmiljölagen och Produktsäkerhetslagen.

Vid bedömning av risknivå används ofta en allvarlighetsklassificering för personskada, en uppskattning av sannolikheten för händelsen, samt en sammanställning i en s.k. riskmatris.

1.10.1 Säkerhet och sannolikhet i Försvarsmakten

För jämförelse när det gäller uppskattning om säkerhetsnivå och sannolikhet ges här ett exempel från den svenska försvarsmakten.

Försvarsmaktens verksamhet har definierats som säkerhetsintensiv, och myndigheten har därför ett välutvecklat system för hantering av säkerhet. I riskhanteringen används klassificeringstabeller för bedömning av risknivå; dels en allvarlighetsklassificering för personskada, och dels kriterier vid bedömning av sannolikhet/frekvens för händelsen. Dessa kriterier sammanvägs sedan för att bedöma risken för inblandad personal, och som grund för åtgärder för att minska risken (eller exponering för densamma).

Nedanstående tabell är exempel på kriterier vid bedömning av sannolikhet/frekvens.

[36] Inte att förväxla med begreppet säkerhet som det används i t.ex. 1 kap. 7 § utlänningslagen (rikets säkerhet etc.)

[37] Se bland annat prop. 1988/89:86 med förslag till utlänningslag m.m., s 131 f.

Kvalitativ bedömningsgrund per systemindivid	Kvantitativ bedömningsgrund per vådahändelse	
Sannolikhet för en systemindivid	**Frekvens för en systemindivid**	**Sannolikhet för en systemindivid och år**
A = Kommer troligen att inträffa frekvent	Oftare än 1 ggr/år	> 1
B = Kommer att inträffa flera gånger under systemets livslängd	Mellan 1ggr/år och 1 ggr/100 år	$1 – 1*10^{-2}$
C = Kan inträffa någon gång under systemets livslängd	Mellan 1 ggr/100 år och 1 ggr/10 000 år	$1*10^{-2} – 1*10^{-3}$
D = Osannolikt men möjligt att händelsen inträffar under systemets livstid	Mellan 1 ggr/10 000 år och 1 ggr/100 000 år	$1*10^{-3} – 1*10^{-5}$
E = Så osannolikt att händelsen inte bedöms inträffa under systemets livslängd	Mer sällan än 1 ggr/ 100 000 år	$< 1*10^{-5}$

Kriterier vid bedömning av sannolikhet/frekvens

För undvikande av händelser som innebär stor risk för inblandad personal är det en vanlig bedömning i en riskmatris att sannolikheten måste ner till motsvarande klass E för undvikande av dödsfall, och klass D för undvikande av mindre allvarlig personskada. Det senare motsvarar att den godtagbara sannolikheten/risken per år för en personskadande händelse ska vara mindre än $1*10^{-3}$, alltså *0,001* eller *en på tusen.*

1.10.2 Civilrättslig bevisvärdering

Vid värdering av bevis i civilrätten används ofta följande uttrycksskala såväl av lagstiftare som i praxis[38]:

uppenbart – styrkt/visat – sannolikt – antagligt

Det strängaste beviskravet är *uppenbart*. Detta innebär dock inte något krav på fullständig visshet. Trots viss osäkerhet kan förekomsten av ett faktum mycket väl anses uppenbart. De följande beviskraven – *styrkt/visat, sannolikt* och *antagligt* – innebär i nämnd ordning successivt allt större grad av osäkerhet. Vilket beviskrav som gäller hanteras väsentligen olika i brottmål och tvistemål. Beviskravet är högre i brottmål.

Följande text är hämtad från Wikipedia[39]:

> *För att ett påstående skall anses styrkt i en civilprocess brukar anses att det skall vara mer plausibelt än "antagligt" eller "sannolikt" men det behöver däremot inte ha uppnått plausibiliteten "uppenbart". Trots att många värjer sig mot att närmare precisera begreppen brukar ibland anses att "antagligt" motsvarar en plausibilitet på strax under 50% och "sannolikt" en plausibilitet på strax över 50%. "Uppenbart" får, likt straffrättens "utom rimligt tvivel", anses motsvara närmre 100% och det normala beviskravet "styrkt" ligger då på cirka 75%.*

Oavsett om beviskravet ”sannolikt” motsvarar ca 50% eller uppemot t.ex. 70%, räcker det således i en civilrättslig bedömning (där kravet är ställt vid nivån ”sannolik”) att ett beslutsgrundande påstående har en bedömd riktighetsgrad i storleksordningen ”tiotals procent”. Risken för att beslutsgrunden är felaktig är därmed alltså minst i ungefärlig storleksordning ”något tiotal procent”, motsvarande *0,1* eller *en på tio.*

[38] Se bl.a. *SOU 2008:99, Bevisbördan i expropriationsmål, Regeringen, http://www.regeringen.se/content/1/c6/11/48/62/f9c0bccc.pdf*

[39] Källa: http://sv.wikipedia.org/wiki/Beviskrav

1.10.3 Säkerhet och sannolikhet i språkanalysrapporterna

I språkanalysrapporterna från Sprakab används en skala, *mycket låg – låg – medel – hög – mycket hög,* för den säkerhetsgrad med vilken en slutsats nåtts. Samma skala används för att bedöma med vilken sannolikhet talaren har sin språkliga bakgrund i uppgivet område. Rapporterna innehåller ingen uppgift om någon kvantitativ eller kvalitativ bedömningsgrund som stöd för uppgivna säkerhets- eller sannolikhetsgrader.

1.11 Den jezidiska kulturen

1.11.1 Allmänt

Utredaren finner att Migrationsverket inte ifrågasätter att paret är jezidier, utan accepterar detta i enlighet med uppgifter från K och R. För att ge en kort bakgrund till den jezidiska kulturen och religionen citeras här ett antal dokument; för vidare studier rekommenderas bl.a. dokument från Landinfo, norska *Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon*. Följande citat är hämtat från Landinfos ”Temanotat. Yezider – en kurdisk minoritet”[40].

> *Yezidene har en gammel og rik kultur. De har tatt godt vare på sitt særpreg og sine tradisjoner og det yezidiske fellesskapet er sterkt. I likhet med muslimske kurdere i Midtøsten er yezidene organisert i stamme- og klansamfunn og ledes av en sjeik, shaikh, en religiøs leder. Det yezidiske samfunnet er strengt hierarkisk og sosialt svært konservativt og det er tradisjonelt sterke bånd mellom yezider og deres ledere.*
>
> *Bare en som er født inn i en yezidisk familie er yezid. Fordi blodsbånd er avgjørende drives ingen misjonsvirksomhet og det er umulig å konvertere til yezidisme. […]*
>
> *Som ikke-muslimer skiller yezidene seg ut fra andre kurdiske grupper. De tilhører ikke ”Bokens folk” som muslimer kaller kristne og jøder, og har i løpet av sin mange hundreårige historie måttet tåle trakassering og diskriminering, tidvis også forfølgelser og massakrer fra shia- og sunnimuslimske herskere og naboer. […]*
>
> *Ifølge yezidisk tro har Gud, som skapte verden, mistet sin skaperkraft og overlatt til sju engler å styre verden. Yezidene kalles derfor også for ”engledyrkere”. Den viktigste av de sju englene er påfuglengelen Melek Taus. […]*
>
> *Yezidene omtales ofte som ”djeveldyrkere”. Årsaken er muligens at det andre navnet for Melek Taus, Shaytan, er navnet som brukes om djevelen i Koranen. Hvorfor det samme navnet brukes er ikke kjent for omverdenen. Deler av yezidenes religiøse symbolikk og praksis kan heller ikke relateres til islam. Av det som er kjent om deres religiøse tro og praksis er det imidlertid ikke noe som tyder på at yezidene dyrker Koranens (eller Bibelens) djevel. […]*
>
> *Det er tillatt for yezider å spise svinekjøtt og drikke alkohol. Bruk av svinekjøtt er imidlertid mer utbredt blant yezider i Georgia og Armenia enn i Irak.*

Information om de religiösa principerna inom jezidismen återfinns även i en rapport från Kurdwatch[41]:

> *Although the majority of the Yazidi define themselves as Kurdish, the relationship between Yazidi and Muslim Kurds is marked by mistrust. Many Muslims consider the Malak Taus (Peacock Angel) — the highest of the seven angels who rule the world and a key figure of the Yazidi faith — to be a personification of the devil. Accordingly, the Yazidi are seen as*

---

[40] Landinfo ”Temanotat. Yezider – en kurdisk minoritet”, 2008-05-22. Dokumentet är en god sammanställning av fakta om det jezidiska folket. Som källhänvisning till ovan citerat stycke anges ”Spät, 2007. The Yezidis. London: Saqi Books.” Utredaren har inte haft tillgång till detta källdokument.

[41] Källa: http://www.kurdwatch.org/pdf/pdf/index.php?aid=1095&z=en&cure=141

»devil worshippers«. Moreover, Yazidism is based primarily on oral tradition, thus, in contrast to Islam and Christianity, it is not recognized as a religion of the book. In this respect, the Yazidi are not covered by the Muslim commandment of protection. Finally, some Muslims do not consider the Yazidi to be simply »non-believers«, but rather apostates, in other words, Muslims who have gone astray. […]

A rigid cast system that separates the Yazidi into murids (lay people), pirs and shaykhs is central to the Yazidi community. The pirs and shaykhs receive alms for the services that they provide for their followers in this world and in the next. Strict endogamy prohibits not only conversion and marriage to non-Yazidi, but also marriages between members of different castes.

1.11.2 Professor Maisels jezidforskning

Utredningen har varit i kontakt med en av världens främsta kännare av syriska jezidier, professor Sebastian Maisel. Maisel är biträdande professor i arabiska och Mellanösternkunskap vid Grand Valley State University i Allendale, Michigan, USA. Han disputerade i arabiska och islamiska studier och antropologi vid Leipzigs universitet, Tyskland. Som Mellanösternspecialist undervisar han i arabiska språk, kultur och religion. Hans forskning fokuserar på social förändring bland landsbygdssamhällen och minoritetsgrupper, och han har genomfört fältarbete hos bl.a. jezidier i Syrien och Irak. Maisel har anlitats som konsult åt rättsväsendet i Tyskland och USA som sakkunnig och rapportförfattare till domstolar. Maisel är författare till ett antal böcker, t.ex. *”Modern Standard Arabic - Integrating main Arabic dialects”* och *”Saudi Arabia and the Gulf Arab States Today - An Encyclopedia of Life in the Arab States”.*

Professor Maisel är också författare till en avhandling om jezidier i Syrien, publicerad bl.a. i ”The Muslim World” 2013 och benämnd *”Syria’s Yezidis in the Kūrd Dāgh and the Jazīra: Building Identities in a Heterodox Community”*[42]. I avhandlingen analyseras den historiska situationen, den sociala statusen och identiteten för syriska jezidier. Jezidisk kultur studeras i de två områden i norra Syrien där jezidier är bosatta, Kūrd Dāgh och Jazīra. I Kūrd Dāgh-området i nordvästra Syrien lever omkring 700 jezidiska familjer; i Jazīra-området i nordöstra delen av landet lever ca 500 familjer.

Maisel skriver i nämnda avhandling:

…it should be mentioned that the notion of tribe and tribal cohesion among Yezidis in the Kūrd Dāgh area is less distinct than among the Yezidis of the Jazīra.

The Jazīra is the second main living area of Yezidis in Syria. Around the two administrative centers, al-Hasaka and al-Qāmishlī, Yezidi communities are separated in three small enclaves consisting of several villages: first in the Wādī al-Jarrāh·northwest of al-Qāmishlī around the city of Qahtānīya (formerly known as Qubūr Bīd or Tirbe Spī) with the villages of Alarash, Otilja, Tall Hanūn, Mizgeft, Tall Khatunk, and Deryacik; then the area between ‘Amūda and al-Hasaka with the villages of Khirba Khidr, Tall Tawīl, Sulaimānī, Tolku, […]. Finally, there are several villages near the city of Ras al-‘Ayn along the Khabūr River: Asadīya, Tall Sakhar, Tall Bayder, Merekis […] In addition, some Yezidi families moved to the urban centers of the region. Yezidis in the Jazīra belong to the tribes of Dāsikan, Bahcolān, Kiwakhī, Heverkān, Semōqa, Mihirkān and Efshanī.

[…]

Adding the numbers of the Yezidis in the Kūrd Dāgh and the few people in the urban centers brings the total Yezidi population to roughly 10,000, however with a steady decrease.

[42] Finns tillgänglig på internet i fullversion; http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1478-1913.2012.01417.x/pdf

> *The vast majority of Syrian Yezidis still works in the agricultural sector as farmers, pastoralists or day laborers. Only the few families in the larger cities find work in the service sector. Those families however have a different status than the rest of the community because they often lost the bond to their area of origin. In very few cases, they were able to enter public secular institutions such as the military or universities.*

I ett mail till utredningen daterat 26 februari 2014 skriver Maisel:

> *To be realistic there is a Yezidi - Armenian connection; since World War One (yes one and not two) the Armenian Yezidis are clearly separated from the Syrian or Iraqi community. Only since the fall of Saddam there have been some irregular visits of clergymen.*
>
> *Armenia has not been a destination for refugees from Syria or Turkey. Syria however has been traditionally a safe haven for Yezidi refugees from Turkey. So it seems a realistic call for "their fathers to originate from Turkey".*
>
> *[…] The area Zozan Abdul Aziz is a real location in Syria, known as the grazing land of the Bedouin and other nomadic tribes. Yezidis in Syria have been nomadic until the the 1920's when they started to settled in the Syrian Jezira for example in Tirbespi, the largest city near Tell Khatun.*
>
> *I also confirm that there is a Yezidi wise man called Sheikh Maqbul.*

Professor Maisels uppgifter om jezidiska armenier har stöd från flera andra källor. På bl.a. wikipedia-sidan om ”Yazidis in Armenia” framgår att många jezidier flydde till Armenien under 1800- och början på 1900-talet, efter religiös förföljelse från Ottomanska turkar, och bildade den idag befintliga jezidiska folkgruppen i landet.

1.12 Övriga fakta

1.12.1 Uppgifter om K

K:s och R:s ombud vittnar om att de bjudits på dolmar tillagade av K. Detta har också filmats och framgår i ett nyhetsinslag av Sveriges Television[43]. K uppger att hennes mor lärt henne tillaga rätten då K var i 13-årsåldern.

K i färd med att servera egentillverkade dolmar.
Bilder från ett nyhetsinslag i Sveriges Television, som sändes 14 januari 2014.

Vidare har framkommit att K inte äter fläskkött. Efter ankomsten till Sverige bar hon slöja då hon mötte människor utanför familjen.

I sammanhanget kan konstateras att Syrien är starkt dominerat av islam. Bruket att bära slöja är utbrett i landet, och landet utpekas som ett av de områden där traditionen kan spåras till tiden före islam[44]. I Armenien är däremot bruket av slöja inte vanligt. Armenien gör anspråk på att som första

[43] Källa: http://www.svt.se.

[44] Källor bl.a. http://www.landguiden.se och http://www.popularhistoria.se/artiklar/bakom-slojan/.

land i världen (år 301) ha antagit kristendomen som statsreligion. Officiella siffror anger att 94% av befolkningen är kristna, vilket troligen är en del av förklaringen till att slöjan är ovanlig.

Utredaren har tagit del av ett inspelat samtal mellan K, hennes ombud och en tolk. Under dessa samtal visas vyer från Google Earth, och när Tall Khatunk visas säger K tydligt: *”Det är Tell Khatoun.”* Hon menar också att bilderna visar på mer grönska än vad som var vanligt i byn; vid kontroll visar det sig att satellitbilderna är tagna under regnperioden.

K pekar ut en byggnad på ett fotografi hämtat från Google Earth, och uppger att det är skolan i Tall Khatunk. Vid kontroll av bildinformationen[45] visar sig detta stämma. K använder vid tillfället ordet *”medrese”* för skola. Tolken uppger att detta är det arabiska ordet för skola, och att *”alla kurder i Irak eller i Syrien de kallar det för Medrese”.*

Under samma samtal uppger K, vid en fråga om vattnet vid Mizgeft, att vattnet *”går till gränsen till Turkiet men de stängde därifrån”.* De brukade ta djuren ner till floden för att ge dem vatten.

K uppger också i det inspelade samtalet att det inte finns några byar vid Abdul Aziz; ”bara berg”. När de bodde i tält vid berget brukade hennes far gå till al-Hasake och handla, men komma tillbaka samma dag.

K talar även om en vän till familjen, ”Agit”: *”Min pappas vän, han heter Agit. Ibland kom han till oss. Vi hade nyligen kommit till Tell Khatoun, därför hade vi inte mycket kontakter.”*

1.12.2 R:s medicinska tillstånd

R har av läkare fått diagnosen allvarligt posttraumatiskt stressyndrom (PTSD). De vanligaste symtomen vid posttraumatiskt stressyndrom är enligt Vårdguiden[46]:

- *att återuppleva traumat i form av återkommande och påträngande minnesbilder. Det kan ske både när man är vaken och när man sover, då i form av mardrömmar.*
- *att man försöker undvika allt som på något sätt påminner om traumat. Det kan leda till att man isolerar [sig] från familj, vänner och arbetskamrater.*
- *en överdriven vaksamhet. Den överdrivna vaksamheten kan göra att man blir onormalt lättskrämd och lättirriterad. Man kan få omotiverade vredesutbrott, koncentrationssvårigheter och problem med sömnen.*
- *minnesförlust. Den kan vara total och är oftast begränsad till tiden precis före, under eller efter traumat.*

Besvären vid posttraumatiskt stressyndrom kommer vanligtvis inom några veckor efter den traumatiska händelsen.

R:s hälsotillstånd har enligt samstämmiga uppgifter från K, ombud och Migrationsverkets handlingar varit dåligt sedan ankomsten till Sverige. Under en kortare period under våren 2013 kunde intervjuer genomföras, men efter det är R återigen helt sängliggande, i princip okontaktbar och i stort vårdbehov. Utöver tidigare redovisad sjukhusvård framgår att R dagligen sköts av K, och han är enligt ombuden helt beroende av den vård hon ger honom.

[45] Bildtext: ”Dibistana til Khatunkê”, alltså kurmanji för ”Skola Tall Khatunk”. Se http://www.panoramio.com/photo_explorer#user=4201818&with_photo_id=32426612&order=date_desc.

[46] Källa: Vårdguiden 1177, http://www.1177.se/Skane/Fakta-och-rad/Sjukdomar/Posttraumatiskt-stressyndrom-PTSD

1.12.3 Kart- och bilddata

En utredning har utförts med hjälp av kart- och bilddata på internet[47]. Följande resultat har framkommit:

- Tall Khatunk (position 37° 5'22.97"N, 41°37'0.69"O) är en liten by i nordöstra Syrien, bestående av enkla hus (bedömt utifrån satellitbilder 20-25 fastigheter) och små planteringar av bl.a. olivträd. Byn innehåller en skola, och ligger ca 2 km söder om gränsen till Turkiet. En liten flod, med källor i Turkiet och som avslutas vid dammen i Mizgeft, rinner knappt 2 km söder om Tall Khatunk.
- al-Qirsh (Ala Rash) är en liten by drygt 2 km ostnordost om Tall Khatunk.
- Otadiyé (Otilia) är en liten by ca 3 km öster om Tall Khatunk. Avståndet till turkiska gränsen är ca 4,5 km fågelvägen.
- Mizgeft (Mzgft) är en by vid en damm mindre än 4 km sydväst om Tall Khatunk.
- Tirbe Spī är ett äldre namn på al-Qahtānīya, en större by/mindre stad ca 9 km sydväst om Tall Khatunk.
- al-Qāmishlī är den närmaste större staden, ca 30 km väster om Tall Khatunk.

En av få kartor på internet med den lilla orten Tall Khatunk (Tall Khatun) utmärkt.
Notera den gråfärgade gränsen; i norr syns Turkiet, och i öster Irak
Bilden hämtad från www.weather-forecast.com.

Provinsen al-Hasakah (på *kurdiska* Hesîçe) ligger i nordöstra delen av Syrien, i ett område som kallas al-Jazira. Den administrativa huvudorten är al-Hasakah, en stad som ligger centralt i provinsen och ca 95 km sydväst om Tall Khatunk. Provinsens yta är 23 334 km², folkmängden ca 1,4 miljoner (2008)[48].

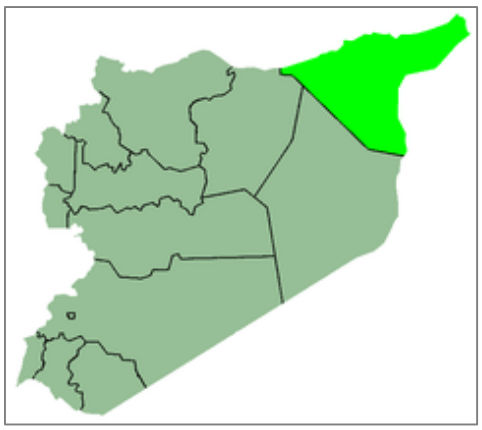

Syrien, med al-Hasaka-provinsen utmärkt. Källa: Wikipedia.

[47] Framför allt Google Earth. Om man i likhet med utredaren saknar kunskap i arabiska skriftspråket rekommenderas även Mapcarta (http://mapcarta.com/12680694), där ortsnamnen finns med västerländsk stavning.

[48] Källa bl.a. Wikipedia.

al-Hasaka-provinsen, eller ungefär motsvarande område, kallas även (ur ett kurdiskt perspektiv) ”Västra Kurdistan”, eller ”kurdiska Syrien”.

Bergsområdet Abdul Aziz ligger väster om staden al-Hasaka. Avståndet är ca 35 km mellan staden och bergsområdets mitt. Området är känt för att vara hemvist åt nomad- och bediunstammar. Inom en radie om ca 20-30 km runt berget Abdul Aziz ligger ett fåtal små samlingar av byggnader, och det går inte att hitta namn på några av dessa hussamlingar vid en sökning med Google Earth.

1.12.4 Krigssituationen i nordöstra Syrien

Det finns ett antal svenska mediarapporter om förföljelse av kurder och attacker på mindre kurdiska byar i nordöstra Syrien under inbördeskriget. I en artikel i Svenska Dagbladet, ”Kurder attackeras i Syrien”[49], omtalas bl.a. byarna Ras al-Ayn och Tal Ebyed i närheten av det aktuella området (Ras al-Ayn ligger i al-Hasaka-provinsen).

Från en webbsida kallad ”Transnational Middle-East Observer. Archive on events in Iraq, Syria, Turkey, Iran and Kurdistan[50]” är nedanstående bild hämtad, enligt uppgift föreställande olika styrkors kontroll över områden i nordöstra Syrien. Utredaren kan inte avgöra sanningshalten i bilden, men det torde stå klart att situationen i området inte är stabil. I området slåss islamistiska styrkor mot kurdiska, medan styrkor lojala mot syriska staten uppges ha kontroll enbart över de större samhällena i området. Även andra rebellstyrkor förekommer i området.

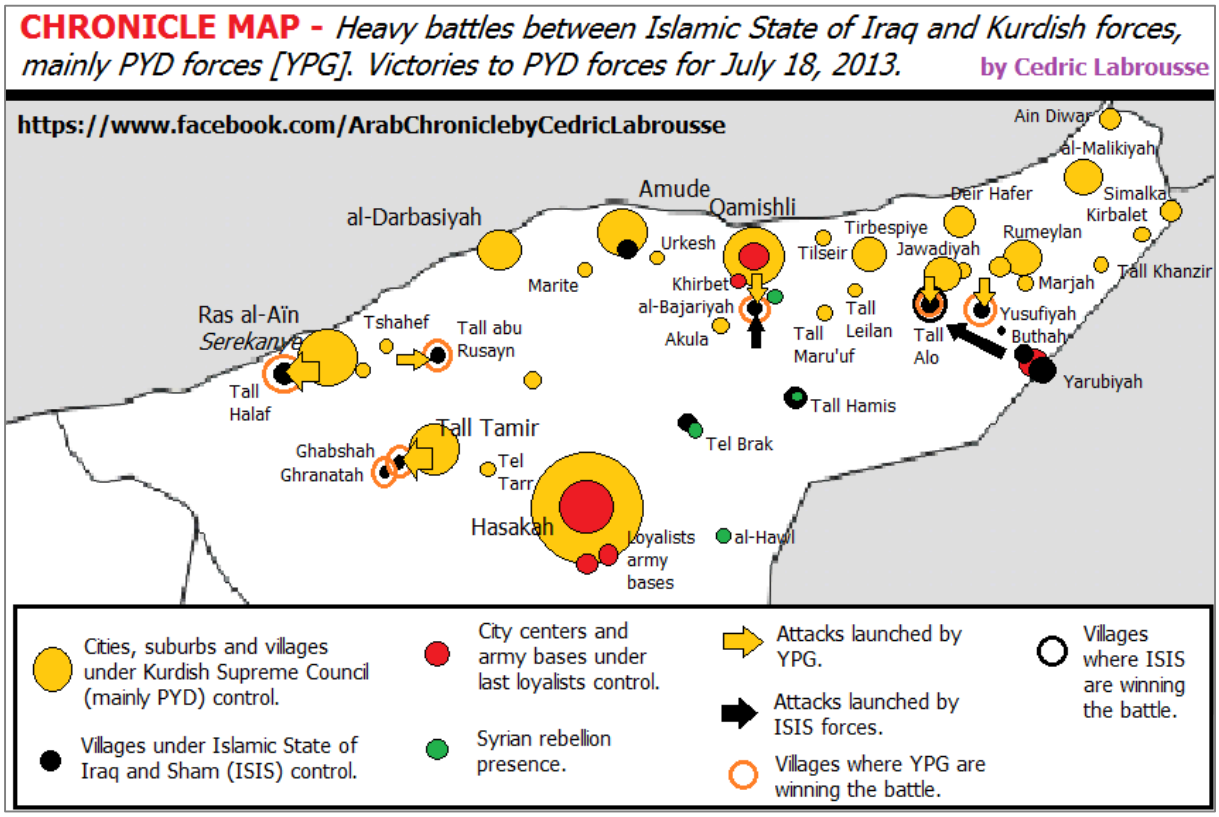

En bild som uppges visa vilka styrkor som har kontroll över olika områden i nordöstra Syrien.
YPG: Yekîneyên Parastina Gel (kurdiska); ”Folkets skyddsstyrkor”. ISIS: ”The islamic state of Iraq and Sham” (Syria); jihadister vars våldsamhet fått al-Qaida att ta avstånd från dem.

[49] http://www.svd.se/nyheter/inrikes/kurder-attackeras-i-syrien_8410140.svd, från augusti 2013.

[50] Källa: http://vvanwilgenburg.blogspot.se/2013/07/maps-from-syria-kurds-ras-al-ain.html

1.12.5 Offentliga biträdets efterforskningar

I det offentliga biträdets överklagan till Migrationsöverdomstolen framgår följande:

> *Undertecknad har den 6 november 2013 varit i kontakt med en person vid namn Ali Al-Sheik som berättat att han under sommaren år 2000 var i byn Tall Khatun och att han då träffade byns yezidiska andlige ledare/präst samt att denne kallas för/heter Sheikh Maqbool. Klagandena gör gällande att det är samma person som K namngivit som Shejk Makbol.*

2 Analys

Den avgörande frågan i asylärendet är huruvida den uppgivna hemvisten kan göras sannolik. Följande analys görs inom ett antal rubricerade områden, med avsikten att pröva de olika ståndpunkter de asylsökande respektive Migrationsverket har.

2.1 K:s och R:s berättelser

2.1.1 Samstämmighet

En jämförelse mellan K:s och R:s berättelser har utförts över samstämmighet i faktauppgifter om geografi, familjehistorik och händelseförlopp. En stor mängd detaljer och händelsebeskrivningar uppges i bådas berättelser, t.ex. avseende bynamn och händelser under flykten. Utredaren finner att såväl uppgivna detaljer som bredare beskrivningar stämmer helt överens i de båda asylsökandes berättelser.

I ett enda fall hittar utredaren en viss skiljaktighet. Denna gäller fallet med R:s avlidna syster. R uppger att hans syster blev dödad; *”de dödade henne”,* troligen syftande till våldtäktsmännen. K uppger å andra sidan att R berättat för henne att systern begått självmord. Detta är dock inte exempel på egentlig olikformighet i berättelserna; bådas uppgifter kan noga räknat vara sanna (t.ex. under förutsättning att R tidigare inte berättat hela sanningen för K, eller att R anser att våldtäktsmännen bär den verkliga skulden till systerns självmord). Diskrepansen har en mycket trolig förklaring i att händelsen upplevts som mycket svår och att den hanterats därefter av familjen.

En omständighet som måste beaktas i sammanhanget är det faktum att tolkarna uppenbarligen har vissa problem vid översättningsarbetet. Den tolk som översätter vid intervjun med R påpekar också detta under intervjun. I vissa partier av intervjuerna upplevs missförstånd ha uppkommit, inte minst i fråga om byn Mizgeft samt byn Otadjiye/Otilja.

- Mizgeft betyder ”moské” på kurdiska, men är alltså samtidigt namnet på en (möjligen tudelad) by nära Tall Katunk där det uppenbarligen bor både syriska muslimer och kurder. Av Migrationsverket tolkas faderns besök i denna by som besök i en moské[51], något som är otänkbart såväl ur jezidisk som muslimsk synvinkel. Av sammanhanget i intervjun framgår det att K nämner namnet Mizgeft när man talar om de byar hon känner till i området.
- Otadjiye/Otilja är den by till vilken familjen uppges ha flytt. Migrationsverket uppfattar det som att denna by ligger i Turkiet, medan den i verkligheten ligger i Syrien ca 3 km öster om den uppgivna hembyn Tall Khatunk. Av sammanhanget i intervjun framgår att en missuppfattning skett i översättning eller protokollskrivning, eftersom K är tydlig med att gränsen passeras först dagen efter vistelsen i nämnda by. Hon nämner också byns namn före berättelsen om flykten, och säger då att det är den by som ligger närmast hembyn.

Dessa exempel visar främst att de felaktiga geografiska uppgifter som återfinns i Migrationsverkets ärendehandlingar och som tillskrivs de asylsökande, istället har sitt upphov i missförstånd eller felaktig översättning. Exemplen pekar också på risken att andra frågor och svar kan ha misstolkats under intervjuerna.

Sammanfattningsvis anser utredaren att det råder mycket god samstämmighet mellan R:s och K:s separat berättade uppgifter, sett till såväl geografi som familjehistorik och händelseförlopp.

2.1.2 Korrekthet

En undersökning av K:s och R:s berättelser och vanor har utförts vad gäller geografiska förhållanden, kultur och historik.

[51] Denna felaktiga uppfattning ligger delvis bakom Sprakabs negativa uppfattning om sanningshalten i K:s berättelse, men redogörs ej för i Migrationsverkets beslut om avslag på ansökan om uppehållstillstånd.

- Förfädernas ursprung, Turkiet, betecknas av professor Maisel som högst trolig, under förutsättning att de senare flyttat till Syrien (och inte till Armenien).
- Området Zozan Abdul Aziz uppges av samma källa vara känt för sina beduin- och nomadfolk. Många jezidier, som flyttat från Turkiet, levde till en början i tält i detta område.
- K:s och R:s beskrivning av Tall Khatunk överensstämmer fullt ut med verkligheten vad avser ungefärligt antal hus, utseende på husen, odlingar (olivträd) samt den i byn liggande skolan, enligt kontroll utförd genom Google Earth.
- Samtliga uppgifter om storlekar på samhällen (liten by, liten stad, storstad) som ges i intervjuerna, stämmer väl överens med verkligheten (relaterat till aktuellt område).
- Samtliga byar som K och R nämner[52], återfinns i professor Maisels uppräkning över typiska jezidiska bosättningar.
- K:s och R:s beskrivningar av jezidiernas isolerade och enkla liv, begränsade omvärldskunskaper, sysselsättning och strikta familjeumgänge (bl.a. endogami) får bifall i samtlig litteratur om syriska jezidier som utredaren studerat (se tidigare uppgivna källhänvisningar). Detta gäller även deras förhållande till myndigheter, och frånvaron av identitetshandlingar.
- Jezidiernas utsatthet, och attacker på jezidiska och kurdiska byar i aktuellt område, stöds fullt ut av studerade rapporter och mediala uppgifter (se tidigare uppgivna källhänvisningar).
- De tidsangivelser som K uppger ha förelegat under flykten, stämmer mycket väl överens med uppmätta avstånd mellan angivna orter.
- K uppgifter om jezidiernas andlige ledare i området, Sheik Maqbul, bekräftas av flera av varandra oberoende och högst tillförlitliga källor.
- K:s avstående från att äta fläskkött stämmer helt överens med traditionen hos syriska jezidier, men i betydligt lägre grad med traditionen hos armeniska jezidier.
- K:s vana att bära slöja stämmer helt överens med syriska traditioner, men i betydligt lägre grad med traditionen i Armenien.

Sammanfattningsvis anser utredaren att det råder mycket god samstämmighet mellan R:s och K:s uppgifter och verkligheten, vad gäller geografiska förhållanden, kultur och historik.

2.1.3 Slutsats

Utredaren drar av ovanstående analys slutsatsen, att de asylsökandes berättelser äger mycket stor trovärdighet i det att de är samstämmiga, och att de till samtliga kontrollerbara delar har visat sig stämma överens med verkligheten och/eller tillgänglig litteratur om syriska jezidier.

Utredaren konstaterar också att *mängden* uppgivna geografiska detaljer generellt är helt beroende av den intervjuades kunskaper om omvärlden. Det är förstås önskvärt för en bedömande myndighet att få en stor mängd detaljer att kunna kontrollera mot kända fakta i t.ex. ett asylärende. Detta är dock inte samma sak som att asylsökande ska kunna avkrävas en sådan stor kunskapsmassa, eftersom olika personers kunskaper om omvärlden varierar.

Utredaren konstaterar att detaljmängden i de avgivna berättelserna är i överensstämmelse med den låga utbildningsnivå och kunskapsnivå gällande omvärlden som de asylsökande uppger sig ha.

2.2 Migrationsverkets asylutredning

2.2.1 Analys av genomförda intervjuer

Migrationsverkets intervju med K upplevs hålla en påfallande god standard, avseende t.ex. intervjuteknik och hantering av svåra frågor. Bortsett från ovan redovisade tolkningsproblem finns det inget som tyder på brister i intervjun jämfört med anvisningar i Migrationsverkets handbok.

[52] K och R nämner följande samhällen/platser: Tell Khatoon, Utelchi/Otadjiyé, Terba spié/Tirbespi, Qameshlo, Ala Rash, Meskafh kurda, Meskafh araba, Zozana Abdul Aziz, al-Hasaka.

Migrationsverkets intervju med R utförs under en period då han mår något bättre än under tidigare vistelse i Sverige. Det står dock tydligt att R lider av flera av de vanliga symtomen på Posttraumatiskt stressyndrom, PTSD. Med kännedom om denna diagnos ligger det nära till hands att tolka R:s oförmåga att minnas och svara på vissa frågor som undvikande och förlust av minnen, på grund av det trauma han redogör för, en bedömning som förstärks av de känsloyttringar R har under intervjun.

Utredarens bedömning är att själva intervjun med R hanteras på ett tillfredsställande sätt, men att döma av det senare tagna beslutet är det svårt för utredaren att finna att någon hänsyn tagits till sjukdomstillståndet vid bedömningen av intervjun. Denna fråga behandlas nedan.

Det är troligt att om intervjuprotokollen genomgått kvalitetskontroll av de asylsökande skulle några av de identifierade missuppfattningarna eller felöversättningarna ha upptäckts i ett tidigare skede.

2.2.2 Analys av språkanalysrapporter

Genomförda språkanalyser av inspelningar med K och R är analyserade avseende metodik, teknik och kvalitetskontroll.

Följande analys hanterar ett antal delar av språkanalyserna, inkluderande kunskapskontroll; därefter följer en mer övergripande analys över användandet av språkanalyser.

2.2.2.1 Detaljanalys

ANALYSMETODIK

För att en undersökande metod ska vara allmänt accepterad som vetenskaplig brukar vissa grundläggande krav ställas upp. Som exempel brukar nämnas att resultatet skall vara *kontrollerbart, upprepningsbart* och *individoberoende.* Då Sprakab gjort de aktuella inspelningarna oåtkomliga uppfylls inte dessa krav på vetenskaplighet i använd metodik.

Det finns vidare ett antal utlåtanden i språkanalyserna som strider mot grundläggande vetenskaplig metodik och faktahantering. Ett exempel är från språkanalys A av inspelningen med K, där rapporten slår fast att K:s okunskap i det arabiska språket *”inte är förenligt med kurmanjitalare i Syrien där de flesta behärskar arabiska på någon nivå”.*

Uttrycket ”inte förenligt” betyder ”motsägande” eller ”inkompatibelt”. Tesen att ”de flesta” talar arabiska betyder dock samtidigt att en del av befolkningen *inte* talar arabiska. Det finns således inget direkt samband mellan att vara kurmanjitalande i Syrien, och att tala arabiska. Därför är det direkt felaktigt att dra slutsatsen att en persons bristande kunskaper i arabiska medför att personen inte kan komma från Syrien.

Det finns i rapporten ytterligare exempel på svepande formuleringar, som övertolkas i avgivna slutsatser. Det är ur kvalitetssynpunkt otillfredsställande att felaktiga slutsatser enligt ovan inte korrigerats av språkanalysföretaget, eftersom en förhållandevis enkel kvalitetskontroll skulle uppdagat felaktigheten.

ANVÄND TEKNIK

I en påfallande stor del av de avgivna exemplen på avvikelser i talarnas språkbruk, handlar avvikelsen om små olikheter i uttal; som exempel kan nämnas *”potata/batata”, ”avdalaziz/abdlaziz”, ”kaɣaz/kaɣat”* samt *"zlame men ver e/zlame men l’ver e”.* Även den skiftande uttolkningen av *”dolma/tolma”* bör vägas in i följande analys.

Både K:s och R:s språk analyserades genom inspelade telefonsamtal. Undertecknad utredare har mångårig erfarenhet av hantering av problematik orsakad av störningar i trådlöst och/eller trådbundet överförd kommunikation. Telefonöverfört, inspelat och senare uppspelat röstmaterial belastas av störningar, oavsett kvalitet på använd utrustning. Rent tekniskt beror detta på att brus och distorsion uppkommer i sändarens närmiljö, i sändarens telefonmikrofon, i överföringsmedia (tråd eller radio-

signal), i mottagare, i inspelningsutrustning samt i uppspelningsutrustning. Metoden att använda telefonteknik i en så känslig verksamhet som en språkanalys måste betecknas som bristfällig, i synnerhet eftersom analytikern i det sista ledet inte kan styra över kvaliteten i tidigare led, d.v.s. i sändarens telefon, eller i sändarens närmiljö, eller i överföringsmediet.

Utredaren drar slutsatsen att en stor del av de små avvikelser som noteras i de asylsökandes språk jämfört med ”typisk syrisk kurmanji”, kan ha förstärkts av ovanstående teknisk problematik. Det torde stå klart att telefonöverföring inte är den lämpligaste metoden vid känslig analys av språkliga nyanser.

Med hänsyn till ovan redovisade brister är utredaren mycket tveksam till möjligheten att med ”stor säkerhet” uttala sig om detaljer i språkbruk utifrån använd tekniklösning.

Utredaren anser också att begreppet ”direktanalys” är missvisande, då det handlar om analys av telefonöverfört, inspelat och senare uppspelat röstmaterial.

REDOVISADE EXEMPEL

Under rubriken ”Morfologi och syntax” i K:s språkanalysrapport B finns en inkonsekvens gällande den inledande tesen att *”Talaren konstruerar ord och satser på ett sätt som är typiskt för sådan kurdiska som talas i Armenien”* och de avgivna exemplen.

För att texten ska vara konsekvent, borde de avgivna jämförelseexemplen vara hämtade från *”kurmanji utanför Armenien”.* Istället står det *”kurmanji utanför Syrien”.* Om avsikten var att skriva så har en olycklig sammanblandning skett inom språkanalysens absoluta fokusområde, d.v.s. frågan om talaren är från Syrien eller från Armenien. En sådan felaktig hänvisning, som motsäger rapportens resultat, tyder på bristande kvalitetskontroll av Sprakabs analysrapport.

Om istället texten ”utanför Syrien” stämmer, innebär detta att K konstruerar ord och satser på ett sätt som *överensstämmer* med språkbruket i Syrien. Detta uttalande är inte i överensstämmelse med slutsatsen under samma rubrik. Även en sådan inkonsekvens tyder på bristande kvalitetskontroll av Sprakabs analysrapport.

Om man antar att fel land angivits i texten, kvarstår det faktum att uppsatta teser inte bevisas av avgivna exempel. Detta gäller även för R:s språkanalysrapport B. Varje exempel används för att påvisa *avvikelser* i talarnas språkbruk, vilket i sak innebär att rapporten inte till någon faktadel bevisar tesen att de skulle vara från Armenien. Det presenteras t.ex. inga skriftliga källor som stöd för utförd bedömning.

Utredaren ställer sig vidare frågande till uttrycket ”kurmanji utanför Armenien”. Formuleringen implicerar att all kurmanji utanför Armenien skulle vara likformig, och att uttrycken i de jämförande exemplen är gemensamma för samtliga kurmanjivarianter utanför Armenien. Detta motsägs i princip av all den dokumentation om kurmanji som utredningen haft tillgång till.

Utredarens uppfattning är att det är svårt att, utifrån de fakta som sammanställts i B-rapporterna, kunna fastställa att K och R kommer från Armenien. Det enda som redovisas i denna väg är den enskilde analytikerns uppfattning om deras ursprung. Analytikern är inte utbildad lingvist, och analytikerns slutsats kan inte bedömas eller ifrågasättas av ansvarig lingvist eftersom denne enligt uppgift inte är kunnig i det aktuella språket – än mindre i enskilda dialekter av detsamma.

Med andra ord är B-rapporternas slutsatser helt baserade på en subjektiv uppfattning, av en analytiker som inte har någon redovisad kunskap om språkbruket hos jezidiska syrier.

Att rapporterna helt baserats på en subjektiv uppfattning, från en analytiker med begränsad kompetens i det aktuella språkfallet, samt att ingen kvalitetskontroll kunnat genomföras av ansvarig lingvist, visar på brister i språkanalysföretagets processer och metoder. Det faktum att fastställandet i rapporten dessutom avges med ”mycket hög” säkerhet, pekar på att bristerna i processer och kvalitetsfunktioner hos språkanalysföretaget Sprakab är mycket allvarliga.

Denna del av analysen hanteras vidare i den övergripande analysen nedan.

DOLMAR: KUNSKAP OCH UTTAL

I den andra analysen av K:s språk står att hon uttalar maträtten dolmar som ”tolma”, vilket uppges vara enligt armenisk dialekt. Dock uppger de analytiker som utförde den första analysen att K uttalar ordet som ”dolma”, vilket uppges vara ett mer syriskt-kurmanjiskt uttal.

Det måste här betonas, att de tre inblandade analytikerna lyssnat på och analyserat samma inspelning. Det faktum att de kommit fram till olika slutsatser visar att kvalitetsnivån på inspelningen är sådan att den medger olika tolkning och avskrift av samma ord; se teknikavsnittet ovan.

Vidare kan konstateras att kunskapsnivåerna när det gäller maträtten ”dolmar” skiljer sig mellan analytikerna. Enligt den senare analysen används ordet ”dolma” även i Syrien, för en variant av maträtten. Detta faktum är uppenbarligen inte känt av de analytiker som utförde den första av K:s språkanalyser. Denna kunskapsbrist gör att de bedömningar som gjorts i språktest A angående K:s kännedom om dolmar starkt kan ifrågasättas.

En sammantagen analys visar dels att K använder ett ord för dolmar som används i Syrien, dels att hon enligt två av tre analytiker uttalar det i enlighet med språkbruket i Syrien, och dels att hon har kunskap om dolmar. Det senare får också anses bevisat genom vittnesmål från K:s och R:s ombud om att de bjudits på dolmar som tillagats av K, en färdighet som utredaren bedömer osannolik att hon tillägnat sig under tiden i Sverige.

DIVERGERADE BEDÖMNINGAR

De analytiker som har sitt ursprung i Syrien respektive Irak tolkar K:s uttal av dolmar som ”dolma”, d.v.s. med uppgivet ”syriskt-kurmanjiskt” uttal. Den analytiker som behärskar en armenisk variant av kurmanji tolkar både K:s och R:s uttal av dolmar som ”tolma”, d.v.s. med armeniskt-kurmanjiskt uttal.

Denna divergering i bedömningar från Sprakab kan tyda på bristande förutsättningslöshet i analytikernas bedömningar, troligen möjliggjort av bl.a. bristande kvalitet i inspelningen av telefonsamtalet. Skillnaden, och det faktum att Sprakab lämnat ifrån sig motsägelsefulla uppgifter i K:s båda språkanalyser, visar på ytterligare brister i företagets kvalitetskontroll av språkanalyser.

Ytterligare förklaringar till att olika tolkning kan göras av det inspelade materialet, skulle kunna vara att det i själva verket *är* en svår uppgift att platsbestämma olika varianter av kurmanji. Den tolk som översätter Migrationsverkets intervju med R konstaterar efter en stund att R inte talar den typiska dialekten från Syrien, och ger genast förklaringen att *”det kan bero på att de levt isolerade och språket inte är så utvecklat”.* Denna tes kommenteras inte vidare i Migrationsverkets protokoll, men är värt att notera eftersom tolkens förklaring har ett mycket gott stöd från andra källor. Detta analyseras vidare nedan.

KUNSKAPSKONTROLL

I kunskapskontrolldelen av K:s språkanalysrapport A framgår bl.a. att hon har kunskaper om jezidisk kultur. När det gäller bristande kunskaper uppges att hon inte kan beskriva maträtten dolmar; denna fråga behandlas ovan och kan anses vara utredd.

K uppges vara okunnig om beteckningen på papperslösa. Utredaren anser att det är troligt att denna beteckning främst används av personer *utanför* den rättslösa grupp som saknar identitetshandlingar. Givet att K:s uppgifter om ett isolerat liv stämmer, är det också rimligt att anta att beteckningen inte är fullt känd inom denna grupp.

K uppges även vara okunnig vad gäller namn på byar vid berget Abdul Aziz. K uppger istället, vid ett annat tillfälle, att det inte finns några byar i området utan ”bara berg”. Utredaren finner att det i bergsmassivet samt inom en radie av 20-30 km runt Abdul Aziz är påtagligt ont om byggnader, samt att de mindre hussamlingar som återfinns i närheten av bergsområdet inte har några namn synliga i Google Earth. Det ligger vidare i sakens natur att områdets nomader och beduiner inte bor i dessa

hus. Det närmaste större samhälle som enligt vägnätet runt Abdul Aziz är naturligt att ta sig till är al-Hasaka, en ort som K nämner i olika intervjuer.

K:s upplysning om att det inte finns någon moské ”i byn”, behandlas i rapporten som en uppgift som minskar K:s trovärdighet. Troligen avses i rapporten Tall Khatunk. Utredaren finner vid kontroll inga tecken på att byn skulle innehålla någon moské; vid jämförelse med något större byar och städer framgår existensen av moskéer ofta tydligt i Google Earth. Det är troligt att det någonstans går en undre gräns för när en by normalt har en egen moské; Tall Khatunk innehåller som tidigare angetts enbart ett tjugotal fastigheter. Det är också, baserat på Maisels uppgifter, möjligt att jezidier historiskt utgjort den största andelen människor i byn, något som kan ha medfört att underlaget för en bymoské inte varit tillräckligt.

I samma rapport finns även uppgiften att K:s far skulle ha gått till ”moskén” (mizgeft), vilket behandlas som en uppgift som minskar K:s trovärdighet. K har förklarat att denna tolkning är en otänkbarhet. Utredaren finner det utrett att fadern istället besökt *byn* Mizgeft, och dess jezidiska invånare, i närheten av hembyn.

En sammantagen analys av den kunskapskontroll K genomgått visar således ett påfallande tunt underlag när det gäller *redovisad okunskap*, så som det presenteras i rapporten. I själva verket framstår det i flera fall som att K har bättre kunskap om aktuella förhållanden än vad analytikerna uppvisar.

I kunskapskontrolldelen av R:s språkanalysrapport A framträder R:s oförmåga att minnas. Att han inte svarar rätt på frågan om hemvisten för en artist kan möjligen upplevas graverande, men kan också betyda dels att han inte känner till densamme och dels att han på måfå svarar med ett av de få namn på städer som han känner till och/eller kommer ihåg. I kunskapskontrollen framgår som fakta från analytikern att det inte finns mycket olivträd i al-Hasaka-området, underförstått att R:s omnämnande om detta skulle kunna tyda på att han inte talar sanning om sin hemvist. På bilder från R:s hemby framgår dock att där finns olivträd.

En fördjupad analys av använd frågeteknik, ordval i frågeställningar etc. skulle möjligen ge tydligare resultat när det gäller redovisad kunskap och okunskap. En sådan kan dock inte genomföras, eftersom inspelningen av intervjuerna inte längre är tillgänglig.

SAMMANFATTNING AV DETALJANALYS

De identifierade bristerna i de utförda språkanalyserna pekar sammantaget på stora brister i analysföretaget Sprakabs metodik och kvalitetsarbete:

- De genomförda språkanalyserna uppfyller inte grundläggande krav på vetenskaplighet.
- Ett antal slutsatser kan betecknas som felaktiga.
- Kvaliteten på inspelningarna medger olika uttolkning av samma ord.
- I ”B-rapporterna” (de rapporter där Armenien pekas ut som talarnas ursprung) bygger slutsatserna enbart på en enskild analytikers uppfattning. Denne analytiker saknar redovisad kunskap om språkbruket hos jezidiska syrier.
- Den lingvist som ansvarar för kvalitetskontroll av samtliga språkrapporter har ingen redovisad kunskap i kurmanji.
- Mängden brister tyder på att språkanalysföretagets kvalitetskontroll inte är tillförlitlig.
- Bedömningen att rapporternas samtliga slutsatser har avgivits med ”mycket hög” säkerhet delas inte av utredaren. I ljuset av ovanstående brister är den uppgivna säkerhetsnivån i utredarens ögon en graverande omständighet.

Utredaren drar slutsatsen att de aktuella språkanalysrapporterna på grund av brister i metodik och kvalitetsarbete inte når upp till den nivå på rättssäkerhet som Migrationsverket har att upprätthålla.

2.2.2.2 Övergripande analys av användandet av språkanalys

ANALYTIKERNAS KOMPETENSOMRÅDEN

En grundläggande brist i de genomförda språkanalyserna är den splittrade kompetensbilden hos inblandade analytiker. Två analytiker är kurmanjitalande, varav en från al-Hasaka-provinsen och en från Irak, men de är inte jezidier. Den tredje analytikern är jezidier, men inte från Syrien. Den inblandade lingvisten, som ska säkerställa kvaliteten på rapporten, uppges inte ha någon kunskap i kurmanji. Detta innebär att ingen av de inblandade analytikerna kan sägas ha hela den kompetens som krävs för att bedöma en syrisk jezidiers kurmanji.

En sådan uppdelning av kompetensområden minskar markant träffsäkerheten i de genomförda analyserna av K:s och R:s språkbruk. Denna brist innebär att värdet av språkanalyserna måste ifrågasättas.

SPRÅKBEDÖMNING AV JEZIDIER

Problemen med att utifrån en jezidiers språkbruk fastställa hemvist är väl dokumenterade. Om detta förhållande vittnar representanter från Verified, som kategoriskt och med stark argumentation avvisar önskemål om språkanalys av jezidier i det aktuella området. Man anser att det föreligger en alltför stor risk för felbedömning vid ett dylikt språktest, bl.a. på grund av att det inte finns tillräckligt tydliga kopplingar mellan dialektversion och specifika landområden. Vidare pekar man på bristen på vetenskapligt underlag och litteratur inom ämnet, som ger till följd att en validering av utförd analys kan vara omöjlig. Slutligen fastslås att man bör avstå från analys om det inte finns en sträng matchning av analytiker mot aktuell dialekt och aktuellt område.

Även andra källor anger detta problem som signifikant när det gäller jezidiska varianter av kurmanji. Norska Migrationsverkets Landinfo slår fast att irakiska jezidier har egna särskilda dialekter, som tydligt skiljer sig från de kurmanji-dialekter muslimska kurder i närområdet använder.

I grammatikboken ”Kurmanji Kurdish” fastställer professor Thackston att kurmanji inte på något sätt kan betecknas som enat, normaliserat eller standardiserat, och att det inte är möjligt att beskriva alla de varianter som talas.

Sammantaget anser utredaren det ställt utom allt rimligt tvivel att det är mycket svårt att utifrån en jezidiers språkbruk fastställa hemvist. Vidare finner utredaren det anmärkningsvärt att denna insikt, som är allmän hos såväl Verified som hos norska Utlendningsforvaltningen, inte fått fäste hos Migrationsverket.

SPRÅKLIG KONSERVERING

Då det genom ovan presenterad fakta måste anses påvisat att den jezidiska kulturen medfört en utpräglad isolering, samt att jezidier i nordöstra Syrien (i Jazīra-området) på ett särskilt sätt behållit sin stam- och familjesammanhållning, måste möjligheten beaktas att även en språklig konservering skett. Ett utvecklat antagande får stödja fortsatt resonemang:

Anta att en syrisk jezid talar en äldre, konserverad form av kurmanji. Anta vidare att personens förfäder under 1900-talet invandrade till Syrien från det Ottomanska riket eller Turkiet, och därefter fortsatte leva enligt strikta familjeorienterade och språkligt isolerade former i en sträng jezidisk kultur. Anta slutligen att den kurmanji som talas av jezidier i Armenien fortfarande har stora likheter med den variant av språket som en gång talades i det Ottomanska riket, till exempel på grund av det faktum att så många människor från samma område flyttade till Armenien under en begränsad tidsperiod och därefter levt under jezidiskt levnadsmönster.

Om personen i antagandet ovan fick genomgå en språkanalys enligt den metodik och med den uppdelade kompetensbild som det aktuella analysföretaget tillhandahåller, är följande resultat rimligt:

- En syrier skulle anse att språket inte överensstämde med syrisk kurmanji. Utan djupare lingvistisk utbildning skulle denna uppfattning kunna få analytikern att tro att personen inte är från Syrien.
- En armenier skulle kunna känna igen språket. Utan djupare lingvistisk utbildning skulle denna uppfattning kunna få analytikern att tro att personen ifråga är från Armenien.
- En lingvist utan kunskap i kurmanji skulle inte kunna ifrågasätta respektive analytikers bedömningar.

Antagandena ovan är inte bara tänkbara utan även troliga; folkförflyttningar har bevisligen förekommit enligt beskrivningarna. Forskningen när det gäller såväl jezidier som kurmanji-varianter är därutöver bristfällig, och utredaren har inte funnit något som direkt motsäger något av antagandena. Tvärtom finns liknande exempel redovisade i norska Landinfos analys av irakiska jezidier, där några jezidiers konservering av speciella former av kurmanji uppges ha sitt ursprung i en folkvandring under 1100-talet.

Utredaren finner det fullt möjligt att R och K har en historisk och språklig bakgrund i enlighet med tankegångarna ovan (eller varianter av dem). Resonemanget ger, tillsammans med de identifierade bristerna i genomförda språkanalyser, en fullt plausibel förklaring till de resultat som uppkommit i analyserna.

2.3 Migrationsverkets beslut

Migrationsverkets båda beslut om avslag av R:s och K:s ansökan om uppehålls- och arbetstillstånd, samt verkställande av utvisning till Armenien, analyseras nedan sammantaget.

Bristen på identitetsdokument gör att Migrationsverket finner det nödvändigt att genom direktspråkanalys ge möjlighet för de asylsökande att göra sin hemvist sannolik. Detta måste tyda på att Migrationsverket anser att K och R inte genom de inledande intervjuerna gjort sin hemvist i Syrien sannolik.

Migrationsverket uppger att direktanalyser ska användas med försiktighet i asylärenden, men anser samtidigt att stor vikt kan läggas vid den språkliga delen av analysen – ”i synnerhet när resultatet är otvetydigt”. Språkanalysdelen tillmäts alltså mer betydelse än kunskapskontrolldelen.

2.3.1 Värdering av den asylsökandes utsaga

I fakta som presenteras som underlag för beslut i Migrationsverkets avslag på K:s respektive R:s ansökningar om uppehållstillstånd, finns endast brottstycken av värdering av de asylsökandes utsagor.

Utredaren noterar följande brister:

- Ingen jämförelse av samstämmighet mellan K:s och R:s berättelser återfinns i beslutsunderlaget.
- Ingen analys återfinns av jezidiers eller kurders situation i Syrien, med syfte att värdera de avgivna berättelserna.

I besluten återfinns relativt utförliga analyser av situationen för jezidier i Armenien, samt i R:s fall redogörelser för möjligheter till sjukvård i samma land. Detta tyder på att den land- och situationsbaserade analys som utförts, har startat *efter* att slutsatsen om hemmahörighet redan dragits.

2.3.2 Kunskapskontroll

I Migrationsverkets intervjuer med de asylsökande framgår att K svarar rätt på ett antal kunskapsfrågor. På en fråga kan hon inte svara. I R:s intervju framgår kunskaper om förhållanden och byar, men han svarar också ett antal gånger att han inte minns.

Trots att Migrationsverkets beslut innehåller utförliga uppgifter om R:s hälsotillstånd, bl.a. flera läkarutlåtanden om Posttraumatiskt stressyndrom (PTSD), finner utredaren inga tecken på att denna omständighet haft någon inverkan på bedömningen av utförda intervjuer avseende kunskapskontroll.

PTSD medför att den drabbade bl.a. försöker undvika allt som påminner om den traumatiska händelsen, och förlust av minnen. Detta borde beaktats i bedömningen av R:s förmåga att svara på frågor.

I underlag för beslut i Migrationsverkets avslag finns inga tecken på att någon expertbaserad värdering har utförts av den landinformation som de asylsökande redogör för. Tvärtom finns ett antal tecken på att en sådan värderad kunskapskontroll, om den alls utförts, missat viktiga delar av parets respektive redogörelser. Följande exempel kan nämnas:

- Namn på byar är stavade enligt den omedelbara uttolkning som gjorts i intervjuprotokoll. Ingen vidare källgranskning av byarnas existens, namn eller läge redogörs för i beslutsunderlaget.
- Migrationsverket anger i K:s beslut att byn Otadiye/Otilia ligger i Turkiet. I själva verket ligger byn i Syrien, endast ett par kilometer från den uppgivna hembyn. Felaktigheten är orsakad av en missuppfattning under den tolkade intervjun, men skulle enkelt ha upptäckts vid jämförelse med en källgranskad och expertbaserad landinformation.

Det förefaller som att Migrationsverket i mycket hög utsträckning förlitat sig på uppgifter i Sprakabs språkrapporter, när det gäller kunskapskontroll. Dessa uppgifter är, som visats ovan, mycket osäkra och i flera fall felaktiga. Det finns inga tecken på att Migrationsverket utsatt dessa uppgifter för någon kvalitetskontroll.

Det finns vidare tecken på att Migrationsverket i sin bedömning inte tagit in tillräcklig information avseende jezidiers isolerade livsstil.

2.3.3 Språkanalys

En språkanalys omgärdas, enligt Migrationsverkets handbok, av följande begränsningar och förbehåll:

- Språkanalysen ska vara bedömd som relevant och rimlig att utföra.
- Det ska finnas ett tydligt och tidigare bevisat samband mellan ett av en asylsökande talat språk och ett angivet land eller landsdel.
- En individuell prövning utifrån ålder och mognad ska ske i varje barnärende (alltså vid intervju med minderårig).

Mot bakgrund av ovan redovisade fakta rörande jezidiska varianter av kurmanji, den kulturellt betingade möjligheten till språklig konservering, samt samstämmiga uppgifter från olika källor rörande problemen med att lands- eller områdesbestämma kurmanjitalande jezidier från det angivna området, torde det finnas tillräckliga skäl för Migrationsverket att ifrågasätta sambandet mellan de asylsökandes språk och ett angivet land eller en landsdel. Därmed faller, i enlighet med såväl Migrationsverkets handbok som grundläggande rättssäkerhetsprinciper, rimligheten i att över huvud taget använda språkanalys vid asylutredning av jezidier från de angivna områdena.

Vid tidpunkten för språkanalys var K minderårig, enligt hennes uppgivna och av Migrationsverkets kontrollerade och accepterade födelsedatum. Det framgår inte av Migrationsverkets beslutsunderlag eller på annat sätt hur verket, eller språkanalysföretaget, uppfyllt Migrationsverkets krav på individuell prövning utifrån ålder och mognad vid K:s språkanalys.

Enligt uppgifter som Migrationsverket uppgett till Justitieombudsmannen 2013 ska alltid en kompletterande muntlig utredning genomföras om språkanalysen motsäger sökandens uppgifter. Ingen sådan kompletterande utredning är genomförd, varken i K:s eller i R:s fall. I vissa fall beställs även en kompletterande språkanalys; inte heller detta kan sägas vara gjort. Detta innebär att de processer som beskrivits som fastställda vid Justitieombudsmannens inspektion inte alltid följs.

Enligt Migrationsöverdomstolens mening kan den i målet 2011:15 aktuella språkanalysen ”endast ha ett marginellt bevisvärde då den har utförts på ett sätt som inte kan sägas uppfylla rimliga krav på

rättssäkerhet". Sammanställda fakta i denna utredning visar att K:s och R:s språkanalyser inte uppfyller rimliga krav på rättssäkerhet. I enlighet med detta torde analysrapporternas bevisvärde bedömas som obetydligt.

2.3.4 Sammanfattning

2.3.4.1 Bedömning av grunderna för Migrationsverkets beslut

Det finns en uttalad samsyn hos berörda myndigheter rörande att språkanalyserna aldrig ensamma bör läggas till grund för en slutsats om från vilket land en utlänning härstammar. Utredaren finner att Migrationsverkets båda beslut i mycket hög grad bygger på språkanalyserna, och endast marginellt på utförd kunskapskontroll.

Mot bakgrund av de brister som redovisats är det utredarens uppfattning att K:s och R:s språkanalyser inte uppfyller rimliga krav på rättssäkerhet, och därmed ska tillmätas ett obetydligt bevisvärde. I ljuset av fakta som sammanställts i denna rapport rörande jezidiers språkbruk, faller rimligheten i att överhuvudtaget använda sig av språkanalys som underlag i aktuella asylärenden.

Då det dessutom förefaller som att Migrationsverket i mycket hög utsträckning förlitat sig på av Sprakab genomförda men bristfälliga kunskapskontroller, faller en mycket stor del av de resterande åberopade skälen för beslut.

Återstående skäl för utvisningsbeslutet skulle vara att inga identitetshandlingar kunnat visas upp. Detta är i sig inget skäl för utvisning, utan kan istället – ironiskt nog – ses som ytterligare ett indicium på att de asylsökandes berättelser stämmer.

Av detta drar utredaren slutsatsen att Migrationsverkets avslag av K:s respektive R:s ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd samt beslut om utvisning, daterade 2013-06-04, helt saknar skälig grund.

2.3.4.2 Övrigt

Mot bakgrund av de brister som konstaterats vad gäller värdering av den asylsökandes utsaga samt kunskapskontroll, finns det anledning att ifrågasätta bedömningen om språkanalysens relevans även generellt – alltså i andra asylärenden än de aktuella.

Om verkets utredningsskyldighet bättre uppfylls, minskar behovet av en språkanalys. Det finns en möjlighet att Migrationsverket tillåter att en orimligt stor vikt läggs vid språkanalyser, genom att inte fullt ut utnyttja de verktyg man enligt handboken i första hand ska använda. Risken är stor att man, genom att mer eller mindre undvika en faktabaserad utredning baserad på tillförlitlig och källgranskad landinformation inhämtad från experter, hamnar i en situation där man i högre utsträckning litar på resultaten från språkanalyser – en analysmetod som Migrationsverket själv betecknar som "ingen exakt vetenskap".

Vid jämförelse med andra myndigheters hantering av risk, inkluderande bl.a. väletablerade metoder för riskanalys, anser utredaren att Migrationsverkets utvidgade utredningsansvar i ärenden där starkt skyddsintresse föreligger borde innebära att eventuella risker med beslutet bättre utreds. Detta skulle t.ex. innebära att inte bara följderna av en utvisning till det bedömda hemlandet utreds, utan även risker förknippade med att en utvisning sker på felaktiga grunder.

Detta är synnerligen lämpligt inte minst med tanke på att risken för ett felaktigt beslut, med påverkan på människors liv och hälsa och baserat på bedömningsgraden "sannolikt", kan vara så stor som

”tiotals procent” – att jämföra med andra myndigheters skyddskrav emot händelser med sannolikheter på 0,1%. Utredaren finner ingen förklaring till denna stora skillnad i olika myndigheters hantering av personsäkerhet[53].

2.4 Migrationsverkets utredningsskyldighet

Ovan har redogjorts för Migrationsverkets lagstadgade utredningsskyldighet, i egenskap av förvaltningsmyndighet och beskriven i bl.a. verkets handbok. Enligt MIG 2011:15 föreligger också ”ett utvidgat utredningsansvar […] i ärenden där ett starkt skyddsintresse föreligger.”

Sammanfattningsvis kan konstateras att Migrationsverket, i de fall identitetshandlingar helt saknas, har att utföra djupare kontroller av främst tre slag:

- En värdering av den asylsökandes utsaga och all eventuell bevisning rörande den sökandes situation och förhållandena i hemlandet.
- En kunskapskontroll med värdering, baserad på tillförlitlig och källgranskad landinformation inhämtad från experter på landet och landsdelen.
- En språkanalys.

Det bör i sammanhanget noteras att Migrationsöverdomstolen i den vägledande domen (MIG 2011:15) använder uttryck från en utredningsrekommendation, där man anser att *”berörda myndigheter måste ha möjlighet att använda sig av alla till buds stående medel”* för att fastställa varifrån en asylsökande kommer. Detta måste betecknas som ett påfallande starkt uttryckssätt i juridisk text.

Utredaren finner att Migrationsverket inte visat att de utfört någon egen djupare kontroll avseende den asylsökandes utsaga, eller av den sökandes situation och förhållandena i det uppgivna hemlandet. Migrationsverket har inte heller påvisat någon inhämtning av tillförlitlig och källgranskad landinformation från verkets landinformationsenhet. Slutligen måste det ses som uppenbart att Migrationsverket inte kvalitetsgranskat den information som erhållits från språkanalysföretaget Sprakab.

Det är utredarens uppfattning att Migrationsverket i sitt beslut inte visat att de uppfyller sin lagstadgade utredningsskyldighet.

2.5 Migrationsdomstolens utredningsskyldighet

Migrationsdomstolens lagstadgade utredningsskyldighet innebär enligt officialprincipen att ansvaret för utredning ligger på domstolen. 8 § förvaltningsprocesslagen anger att ”rätten skall tillse att mål blir så utrett som dess beskaffenhet kräver.” Utredaren finner det svårt att tolka lagen på annat sätt än att domstolens utredningsskyldighet går betydligt djupare än Migrationsverkets. Kraven på domstolens utredningsansvar ska i migrationsmål också ställas högre än i andra ansökningsmål.

Det framgår av det relativt kortfattade domslutet att inga andra omständigheter än de tidigare kända samt R:s sjukdomstillstånd behandlas. Migrationsverkets skäl för avslag och utvisning varken fördjupas eller kontrolleras, utan snarare komprimeras och förenklas. Ingen muntlig förhandling förekommer. Utredaren finner inga spår av någon fördjupad utredning, som skulle kunna sägas utgöra exempel på domstolens fördjupade utredningsskyldighet.

Det är utredarens uppfattning att Migrationsdomstolen i sitt domslut inte uppvisat att de uppfyller officialprincipen, eller kraven i 8 § förvaltningsprocesslagen, när det gäller domstolens fördjupade utredningsskyldighet.

[53] Begreppet ”tradition” räknas här av utredaren inte som en förklaring, utan enbart som frånvaro av nödvändig analys.

2.6 Migrationsöverdomstolens beslut

Utredaren finner utifrån de vid tidpunkten gällande förutsättningarna ingen anledning att ifrågasätta Migrationsöverdomstolens beslut.

3 Slutsatser

Utredningen visar på fakta som inte tidigare framkommit i myndigheternas hantering av ärendet. Vidare framkommer i utredningen ett antal brister i hur ärendet behandlats. Sammantaget dras slutsatsen att fallet bör tas upp på nytt hos berörda myndigheter.

3.1 Utredningsresultat

Följande slutsatser sammanfattar utredningsresultatet:

a. De asylsökandes berättelser äger mycket stor trovärdighet i det att de är samstämmiga, och att de till samtliga kontrollerbara delar stämmer överens med verkligheten och/eller tillgänglig litteratur om syriska jezidier.
b. Detaljmängden i de avgivna berättelserna är i överensstämmelse med den låga utbildningsnivå och kunskapsnivå gällande omvärlden som de asylsökande uppger sig ha.
c. Identifierade brister i de av Sprakab utförda språkanalyserna pekar på stora brister i analysföretagets metodik och kvalitetsarbete.
d. Bedömningen att språkrapporternas samtliga slutsatser har avgivits med ”mycket hög” säkerhet delas inte av utredaren.
e. Jezidier lever normalt i en mycket isolerad kulturell och språklig situation. Den isolerade livsstilen är enligt presenterad forskning särskilt uttalad i nordöstra Syrien.
f. Migrationsverket har i sin bedömning inte tagit in tillräcklig information avseende jezidiers isolerade livsstil.
g. Jezidiers språk skiljer sig generellt markant från omgivande kurders.
h. Problemen med att utifrån en jezidiers språkbruk fastställa hemvist är väl dokumenterade, i såväl internationell forskning som hos norska Utledningsdirektoratet. Det är anmärkningsvärt att denna kunskap inte finns hos Migrationsverket.
i. Norska Utledningsdirektoratet ger exempel på en språklig konservering hos jezidier i norra Irak, vars språk överensstämmer med den kurdiska som talas i Libanon. Förklaringen till detta är en folkvandring på 1100-talet.
j. Uppdelning av kompetensområden hos inblandade språkanalytiker vid Sprakab minskar markant träffsäkerheten i de genomförda analyserna. Ingen av analytikerna har någon dokumenterad kunskap om jezidiska kurmanjivarianter.
k. Det finns inga tecken på att Migrationsverket utsatt Sprakabs uppgifter för någon kvalitetskontroll.
l. Bedömda enbart utifrån brister i metodik och kvalitetsarbete, når de aktuella språkanalysrapporterna inte upp till den nivå på rättssäkerhet som Migrationsverket har att upprätthålla.
m. Bedömt utifrån redovisade fakta rörande jezidiska varianter av kurmanji, den kulturellt betingade möjligheten till språklig konservering, samt påvisade problem med att lands- eller områdesbestämma kurmanjitalande jezidier, är det inte rimligt att över huvud taget använda språkanalys vid asylutredning av jezidier från de angivna områdena om inte analytiker med rätt kompetens kan hittas.
n. Utredaren finner inga tecken på att R:s konstaterade hälsotillstånd, Posttraumatiskt stressyndrom (PTSD), haft någon inverkan på bedömningen av utförda intervjuer.
o. I Migrationsverkets underlag för beslut finns inga tecken på att någon expertbaserad värdering har utförts av den landinformation som de asylsökande redogör för.
p. Ingen kompletterande muntlig utredning eller kompletterande språkanalys har genomförts, trots att språkanalysen motsäger sökandens uppgifter. Detta innebär ett avsteg från processer som av Migrationsverket beskrivits som fastställda vid Justitieombudsmannens inspektion 2013.
q. Migrationsverkets avslag av aktuella ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd samt beslut om utvisning, daterade 2013-06-04, saknar skälig grund.
r. Risken för ett felaktigt beslut, med påverkan på människors liv och hälsa och baserat på den civilrättsliga bedömningsgraden ”sannolikt”, bedöms vara i storleksordningen ”tiotals procent”.

Detta ska jämföras med andra myndigheters skyddskrav emot händelser med sannolikheter på 0,1%. Utredaren finner ingen god förklaring till denna kraftiga diskrepans i svensk myndighetsutövning.

s. Migrationsverket har i sitt beslut inte visat att de uppfyller sin lagstadgade utredningsskyldighet.
t. Migrationsverkets utvidgade utredningsansvar i ärenden där starkt skyddsintresse föreligger borde innebära att eventuella risker med beslutet bättre utreds.
u. Migrationsdomstolen har i sitt domslut inte uppvisat att de uppfyller officialprincipen, eller kraven i 8 § förvaltningsprocesslagen, när det gäller domstolens fördjupade utredningsskyldighet.

3.2 Bedömning av grunder för utvisning

Följande slutsatser dras angående presenterade grunder för Migrationsverkets avslag:

i. *”De asylsökande har inte lämnat in någon dokumentation till styrkande av sina identiteter.”*

   Utredningen visar på förklaringen till bristen på identitetshandlingar. Bristen utgör inte ensamt grund för utvisning.

ii. *”De asylsökande har inte gjort sin hemvist i Syrien sannolikt.”*

   Utredningen visar bl.a. med inhämtad geografisk och kulturell information att hemvist i Syrien är sannolik.

iii. *”Migrationsverket anser att inkomna språkanalysrapporter har visat att de asylsökande med mycket hög säkerhetsgrad har sin hemvist i Armenien.”*

   Utredningen visar att genomförda språkanalyser inte kan användas som grund för beslut. Utredningen visar vidare att det inte är rimligt att över huvud taget använda språkanalys vid asylutredning av jezidier från de angivna områdena.

iv. För K:s del anser Migrationsverket att kunskapskontrollanalysen visar *”att du saknar kunskap om maträtten dolmar, att du inte kan nämna några byar i bergsområdet vid berget Abdul Aziz. Du känner heller inte till vad papperslösa i Syrien kallas för.”*

   Utredningen visar att K har god kunskap om maträtten dolmar, att det är ont om namngivna byar i området och att det finns sannolika förklaringar till okunskap om beteckningen på papperslösa.

v. För R:s del anser Migrationsverket att han *”lämnat mycket vaga uppgifter gällande din hemvist och inte lyckats göra din hemvist sannolikt [sic] genom din muntliga berättelse”. ”Du behärskar vidare inte arabiska som de flesta kurdisktalande i Syrien behärskar på någon nivå. Av kunskapskontrollanalysen framgår det att du ofta svarar att du inte vet men att du har bott vid berget Abdul Aziz. Du nämner vidare Hasaka, Qamishly och Tirberspi men utöver detta kan du inte redogöra för kurdiska områden eller städer. Du känner inte heller till det kurdiska namnet på al-Hasaka. Du nämner inga orter nära berget Abdul Aziz men nära Tirbespi.”*

   Utredningen finner inga tecken på att R:s konstaterade sjukdom, med minnesförlust och förträngning som symtom, haft någon inverkan på bedömningen.

vi. *”Även med beaktande av invändningen att de asylsökande levt mycket isolerade från omvärlden, inte har gått i skolan och aldrig varit utanför hemmet, anser Migrationsverket vid en sammantagen bedömning att de asylsökande inte gjort sina identiteter eller sin åberopade hemvist sannolik.”*

   Utredningen finner att Migrationsverket i sin bedömning inte tagit in tillräcklig bakgrund avseende jezidiers isolerade livsstil.

Utredaren drar slutsatsen att Migrationsverkets avslag av K:s respektive R:s ansökningar om uppehålls- och arbetstillstånd samt beslut om utvisning saknar skälig grund.

4 Rekommendationer

Ombuden för K och R rekommenderas att, mot bakgrund av de nya omständigheter som presenteras i denna rapport, hos Migrationsverket ansöka om verkställighetshinder och fortsatt hantering i enlighet med 12 kap. 18§ utlänningslagen jämte 12 kap. 19§ samma lag.

Vidare rekommenderas ombuden att för berörda myndigheter göra känt övriga fakta, bedömningar och slutsatser som redogörs för ovan, främst rörande användandet av språkanalyser.

Referenslista

(Ref1) ”Asylutredning”, Protokoll, Migrationsverket Asylprövningsenheten/barn i Malmö, 2012-09-28, Dnr 12XXXXXX, Akt 1.XX

(Ref2) ”Språkanalysrapport”, Skandinavisk språkanalys AB (Sprakab), 2012-11-08, Reg.nr XXXXX, Ref.nr 12-XXXXXX-A

(Ref3) ”Språkanalysrapport”, Sprakab, 2012-11-13, Reg.nr XXXXX, Ref.nr 12-XXXXXX-B

(Ref4) ”Muntlig komplettering av uppgivna asylskäl”, Protokoll, Migrationsverket Asylprövningsenheten/barn i Malmö, 2013-04-03, Dnr 12 XXXXXX, Akt 1.XX

(Ref5) ”Språkanalysrapport”, Sprakab, 2013-04-18, Reg.nr XXXXX, Ref.nr 12-XXXXXX-A

(Ref6) ”Språkanalysrapport”, Sprakab, 2013-04-12, Reg.nr XXXXX, Ref.nr 12-XXXXXX-B

(Ref7) ”Yrkande”, Lindén & partners, 2013-05-20

(Ref8) ”Ärende om uppehållstillstånd m.m.”, Beslut, Migrationsverket Asylprövningsenheten/barn i Malmö, 2013-06-04, Dnr 12 XXXXXX, Akt 1.XX

(Ref9) ”Ärende om uppehållstillstånd m.m.”, Beslut, Migrationsverket Asylprövningsenheten/barn i Malmö, 2013-06-04, Dnr 12 XXXXXX, Akt 1.XX

(Ref10) ”Överklagande”, till Förvaltningsrätten i Malmö/Migrationsdomstolen, Lindén & partners, 2013-07-03

(Ref11) ”Mål nr UM XXXX-13, avdelning 4”, Yttrande, Migrationsverket, Förvaltningsprocessenhet 2 i Malmö, 2013-07-18

(Ref12) ”Dom”, Förvaltningsrätten i Malmö, Migrationsdomstolen, Avd. 4, 2013-10-11, Mål nr UM XXXX–XXXX-13

(Ref13) ”Överklagande”, till Kammarrätten i Stockholm/Migrationsöverdomstolen, Lindén & partners, 2013-11-08

(Ref14) ”Beslut”, Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen Avdelning 02, 2013-12-12, Mål nr UM XXXX–XXXX-13